2024

Kunnskapsgrunnlag

for planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel

Bestilt av
Sortland kommune

Leverandør
Egga Utvikling

01 Introduksjon og leseveiledning
02 Bærekraftig samfunnsutvikling og lokal planlegging
03 Utviklingstrekk
04 Sortland i Europa og verden
05 Velferd og bærekraftig verdiskapning
06 Trygge og inkluderende lokalsamfunn
07 Klima, natur og miljø for fremtida
08 Samfunnssikkerhet og beredskap
09 Kommunen som organisasjon
10 Strategier og anbefalinger
11 Kilder

Introduksjon og leseveiledning

01

Innsikt om status, utfordringer og muligheter

Målet med kunnskapsgrunnlaget er å belyse status og utviklingstrekk innenfor tema som befolkningsutvikling, bosettingsmønstre, folkehelse, kompetanse, næring, sikkerhet og beredskap.

Innsikten her skal legge til rette for en kunnskapsbasert styring og utvikling av kommunen, og som kunnskapsgrunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi og samfunnsdel.

Kilder

Kunnskapsgrunnlaget er i stor grad en sammenfatning av eksisterende kunnskap om kommunen. Det har ikke vært et mål å utrede nye temaer eller finne nye løsninger, men å samle og sette i sammenheng den kunnskapen vi allerede har og særlig oppdatere utfordringsnotat utformet for gjeldende samfunnsdel.

Datagrunnlaget er fra tilgjengelig statistikk på kommunenivå fra SSB, Regional analyse og Indeks Nordland. En oversikt over anvendte kilder er i kapittel 11 om Kilder.

Bærekraftig samfunnsutvikling og lokal planlegging

02

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. I regjeringen sine Forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 er det tydelig at bærekraftsmålene skal ligge til grunn for regional og kommunal planlegging.

Målet med dette kapittelet er å skape en forståelse av hvordan global og lokal planlegging henger sammen, og hvordan vi ilag kan bidra til å nå de globale bærekraftsmålene.

Bærekraftsmålene deles gjerne inn i tre dimensjoner: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Kunnskapsgrunnlaget er bygd opp rundt disse, for å vise sammenheng mellom bærekraftsdimensjonene, og nasjonale forventinger til kommunens planlegging og lokale valg.

Bærekraftig samfunnsutvikling og lokal planlegging | 02

Hvorfor er kunnskapsgrunnlaget viktig for deg?

For deg som folkevalgt

Folkevalgte tar valg som sikrer at alle innbyggere har tilgang til grunnleggende ressurser og tjenester, som gir opplæring, arbeid, bolig, helse, livskvalitet og et trygt lokalmiljø.

Folkevalgte tar valg som sikrer at vi "leverer naturen tilbake i minst like god stand som vi overtok den fra forrige generasjon", og at vi holder den menneskelige utviklingen innenfor naturens tålegrense.

Folkevalgte tar valg som kan tilrettelegge for nye arbeidsplasser i næringslivet og dermed øke skatteinntekter. Skattepenger betaler for velferdstjenester som opplæring og helsetilbud. Utfordringen til de folkevalgte er å gjøre økonomien bærekraftig, slik at den både sikrer menneskers behov, og samtidig holder seg innenfor naturens tåleevner.

For deg som jobber i administrasjonen

Administrasjonen utvikler og drifter tjenester og tilbud slik at alle innbyggere har tilgang på opplæring, arbeid, bolig, helse, livskvalitet og et trygt lokalmiljø.

Administrasjonen jobber for å redusere miljøbelastningen, bevare naturressurser og sørge for at kommunens økonomiske aktiviteter bidrar til en bærekraftig økonomi.

Økonomisk vekst er viktig for å skape arbeidsplasser og skatteinntekter som finansierer offentlige tjenester som barnehager, skoler og helsetjenester. Administrasjonen fremmer en økonomi som både dekker menneskers grunnleggende behov og tar hensyn til miljømessige begrensninger, slik at utviklingen ikke skader naturen eller forringer livskvaliteten på sikt.

Bærekraftig samfunnsutvikling og lokal planlegging | 02

Hvorfor er kunnskapsgrunnlaget viktig for deg?

For deg som jobber i pressen

Pressen formidler fakta og informasjon om kommunens planer og beslutninger, spesielt de som har innvirkning på bærekraftig utvikling.

Gjennom artikler, reportasjer og analyser kan pressen belyse hvordan kommunale prosjekter og beslutninger påvirker miljø, økonomi og sosiale forhold i lokalsamfunnet.

Pressen gjør komplekse temaer forståelige for allmennheten, slik at innbyggerne får innsikt i hvordan kommunens valg påvirker deres lokalmiljø, fremtidige generasjoner og planetens tåleevne.

Pressen bidrar til å skape forståelse for politiske valg, som sikrer en bærekraftig utvikling.

For deg som innbygger

Innbyggere har et ansvar for å ha en konstruktiv dialog med kommunen, der de gir tilbakemeldinger og kommer med forslag til forbedringer til lokale planer og prosjekter.

Innbyggere bør delta aktivt i lokale prosesser, påvirke politiske beslutninger og være engasjerte samfunnsaktører. Gjennom aktiv deltakelse, dialog og ansvarlig adferd kan innbyggerne være med på å forme en bærekraftig samfunnsutvikling og bidra til at kommunen planlegger, drifter og tar valg på en måte som ivaretar både dagens og fremtidige generasjoners behov.

Innbyggerne velger hvilke politiske partier som kan ha representanter i kommunestyre.

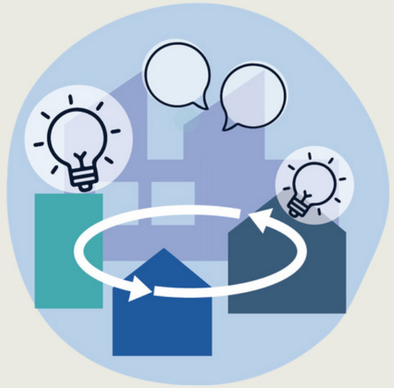
Status Sortland 2024

03

Utviklingstrekkene gir nyttig innsikt til drøfting av strategiske valg om ønsket utvikling av Sortlandssamfunnet og kommunen som organisasjon.

Målet med kapittelet er å gi et sammendrag om temaene i kunnskapsgrunnlaget. Her beskrives utviklingstrekk om Sortland befolkningsutvikling, bosettingsmønstre, folkehelse, kompetanse, næring, sikkerhet og beredskap.

Innsikten bidrar til at folkevalgte kan ta kunnskapsbaserte valg for framtiden, administrasjonen til å utvikle og gi gode tjenester og tilbud, og for at innbyggere og presse kan få en forståelse for hvordan vi utvikler et godt, bærekraftig og trygt samfunn på Sortland.

Status Sortland 2024

Kort fortalt

03

Tillit til institusjoner og politikere har gått ned siden 2021. Tilfredsheten med offentlige tjenester viser også en svak nedadgående trend over tid.

Flere bor alene eller som par uten barn og andelen har vært økende de siste 10 årene.

722 km2

Kommunens samlede areal

67,5 %

av befolkningen i Sortland mellom 15-74 år er sysselsatte.

Sortland

I 2030 vil det for første gang være flere eldre (65 år og oppover) enn barn og unge i Norge. I Sortland skjer dette allerede i 2027.

Sortlands geografiske plassering i nordområdene, samt beliggenheten til kystvaktstasjonen, skaper et behov for ressurser til lokal sikkerhetsberedskap og arealdisponering.

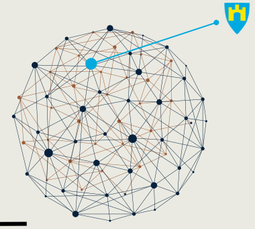
10 675

Folketallet i Sortland er stabilt, i hovedsak pga flyktninger fra Ukraina, men forventes synkende mot 2050. Befolkningen bosetter seg i sentrum eller tett på sentrum.

Status Sortland 2024

Kort fortalt

03

Sortland i Europa og verden

Globale og nasjonale utviklingstrekk påvirker også Sortland. En aldrende befolkning med færre i yrkesaktiv alder utfordrer velferdsstater. Hele verden får et økende behov for helse- og omsorgstjenester og dette skaper utfordringer.

Krig og konflikter i våre nærområder skaper økonomiske utfordringer som påvirker handel, energi- og råvarepriser, og finansmarkeder.

Arktis, som tidligere har vært preget av samarbeid, blir nå en arena for strategisk rivalisering, noe som stiller krav til økt fokus på infrastruktur, samarbeid og forsvarsmessige tiltak i nordområdene.

Folk

Sortland er et sunt og trygt sted å bo. Befolkningstallet i Sortland er stabilt, men forventes synkende mot 2050. Det er i hovedsak innvandring som sikrer den positive utviklingen per i dag.

Flere eldre og færre yngre påvirker kommunens økonomi, behovet for kommunale tjenester og generell. Kommunene bør legge til rette for sin aldrende befolkning, slik at kan leve sosiale og aktive liv, med tilrettelagte fysiske omgivelser og god fremkommelighet.
Endringen i befolkningssammensetning kan påvirke bosettingsmønster og etterspørsel av type boliger.

Utenforskap og ulikheter

Antallet aleneboende og par uten barn øker både lokalt og nasjonalt.

Ungt utenforskap er et alvorlig og økende problem i Norge, og det kan ha alvorlige konsekvenser, både for den enkelte og for samfunnet som helhet. Utenforskap kan sees i sammenheng med trenden i bosettingsmønstret.

I Sortland sees utfordringer knyttet til ulik deltakelse og generell utenforskap.
Andelen barn som lever i lavinntektsfamilier i kommunen øker.

Status Sortland 2024

Kort fortalt

03

Barn og unge

Sortland er et sunt og trygt sted for barn og unge. De fleste barn går i barnehage og vi har full barnehagedekning. Enkelte indikatorer innen folkehelse og levekår for barn peker i negativ retning.

De fleste ungdommer har det bra, og forteller at de trives godt på skolen. Mobbing i skolen er en utfordring på flere trinn, og skolemiljø er en prioritet fremover.

De fleste ungdommer har en fortrolig venn. Likevel forteller en betydelig andel om ensomhet. Ungdommene våre har noe lavere tro på et godt og lykkelig liv sammenlignet med regionen og landet for øvrig.

Tillit

Den generelle tilliten i den norske befolkningen er høy. De aller fleste har høy tillit til hverandre, til samfunnsinstitusjoner og til offentlig forvaltning.

Tillit til at politikere, politi, rettsvesen, etater og administrasjon tar de beste valgene for befolkningen er viktig for sosial stabilitet i samfunnet.

Innbyggerundersøkelsen fra 2024 viser at det er en nedgang i tillit til institusjoner og politikere, og en svak nedgang i tilfredsheten med offentlige tjenester.

Digitalisering og KI

Kan være en del av løsningen for rekruttering og behov for arbeidskraft, kompetanse; automatisering og bedre dataanalyse. Kan gi mer presise beslutninger og optimal ressursbruk. Demokratiske utfordringer i digitalt utenforskap, økt overvåkning, falske nyheter el uforståelige beslutningsprosesser med bruk av KI.

Status Sortland 2024

Kort fortalt

03

Grønn omstilling og klimatilpassing

Klimaendringer fører til mer ekstremvær, som flom, mer nedbør og ekstremvær. Dette utfordrer vår sikkerhet, gjør skader på infrastruktur og vil kreve kostbare tilpasninger i kommunene.

Endringene kan også påvirke arealforvaltningen, lokalt næringsliv, særlig landbruk og fiske, og kan medføre økte helseutfordringer for befolkningen.

Konsekvensene av klimaendringene handler også om vår trygghet og dermed kommunens sikkerhet og beredskap. Det påvirker måten vi planlegger samfunnet.

Verdiskapning og lønnsomhet

Sortland er sterk på handel, fiske og havbruk. Forholdsvis høy andel av arbeidsplasser i handel, transport, bygg og anlegg og landbruk. I tillegg er Sortland senter for handel ut over regionens grenser.

Nærmere 80 % eier egen bolig, Kun 18,8 % leier bolig, og 1,8 % er andelt-/aksjeeier av egen bolig. Mangel på leieboliger og mindre enheter kan påvirke hvor godt næringsliv og kommune får rekruttert rett kompetanse.

Kommunen har god sysselsettingsandel, relativt lave økonomiske og sosiale forskjeller. Både offentlig sektor og næringsliv har behov for både kompetanse og arbeidskraft nå og i tiden fremover.

Sikkerhet og beredskap

Forventninger og krav til sikkerhet og beredskap har økt. For kommunene kreves en helhetlig tilnærming på tvers av sektorene og tett samarbeid med flere aktører.

I forsvarets langtidsplan fremgår det at "Kystvaktstasjonen på Sortland videreføres som base for Kystvakten og videreutvikles for å understøtte ny fartøysstruktur."

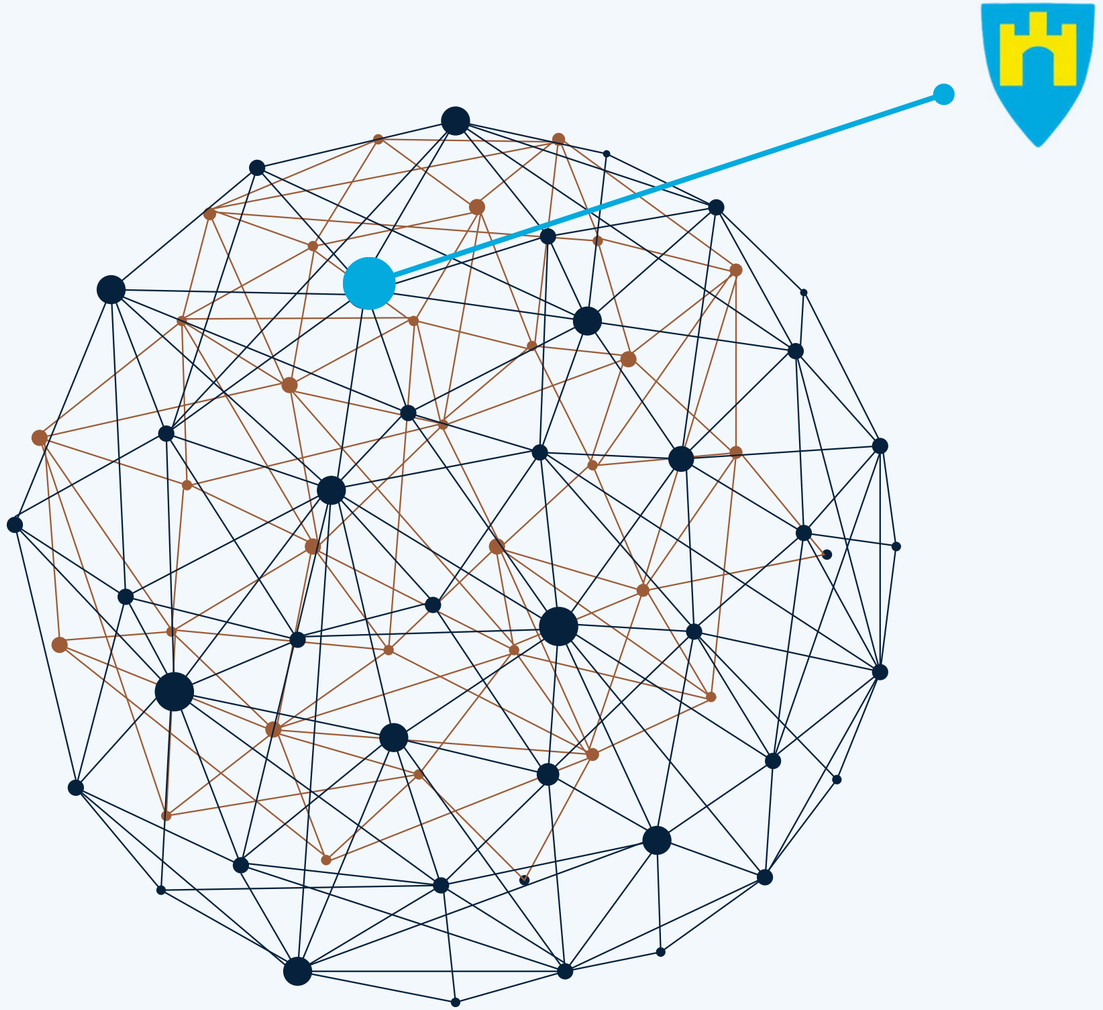
Det er nasjonale forventninger til at forsvarets arealbehov sikres når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og for å følge opp nasjonale forsvarsplaner.

Sortland i Europa og verden

04

Globale trender oppstår som regel i store byer, før de synes ellers. I en globalisert verden, ser vi mange av de globale utviklingstrekkene også hos oss. Disse kan berøre hver enkelt innbygger, hver bedrift, vår reiseatferd og turisme. De kan også påvirke vår sikkerhet og tilgang på ressurser.

Målet med dette kapittelet er å belyse globale og nasjonale utviklingstrekk som påvirker Sortland-samfunnet, og kommunens samarbeid i Vesterålen.

Sortland i Europa og verden

Kort fortalt

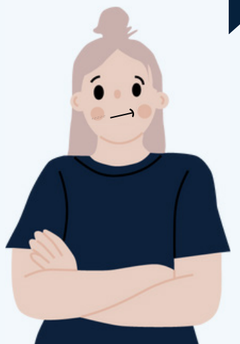
04

Sortland

Mindre handel, redusert tilgang og høyere priser på energi, mat og andre råvarer og høyere prisvekst generelt, og virkninger i finansmarkedene. Dette påvirker næringslivet og hverdagslivet også hos oss.

Etableringen av Andøya Spaceport og Andøya Space Defence styrker Vesterålen som et militært strategisk mål, men gir også rom for leverandørindustri og etableringer i regionen.

Tilliten mellom befolkningen og institusjoner i samfunnet er en viktig del av vår sosiale infrastruktur og beredskap i Norge. Mistillit til demokratiet har skapt uro i Europa.

32 ulike interkommunale samarbeid, og har vertskommuneansvar for 21 av disse.

Digital transformasjon utfordrer tradisjonelle organisasjonsmodeller, og er samtidig en sentral del av løsningen i store samfunnsutfordringer.

32 ulike interkommunale samarbeid, og har vertskommuneansvar for 21 av disse.

Russlands aggressive krigføring har gjort Arktis til en arena for strategisk rivalisering mellom stormakter, med potensial for konflikter om ressurser, territorier og sikkerhet. Økt maritim militær aktivitet gjør lokaliseringen av Kystvakten i Sortland til en strategisk lokasjon for Norge og NATO-allierte.

Sortland i Europa og verden

Globale og nasjonale utviklingstrekk

04

Aldrende befolkning på kloden
Globalt er det både en ønsket utvikling og økende utfordring i en aldrende befolkning. Vi lever lengre og har flere leveår som pensjonister. Kombinert med mindre fødselskull, færre i yrkesaktiv alder og flere med behov for helse- og omsorgstjenester får velferdsstater nye utfordringer.

Demokrati, tillit og sivilsamfunn
Med nasjonale valg i over 70 land i 2024 vil halvparten av verdens befolkning gå til valgurnene. 2024 blir et avgjørende år for global handel og (geo)politisk stabilitet.

Tillit til at politikere, politi, rettsvesen, etater og administrasjon tar de beste valgene for befolkningen er viktig for sosial stabilitet i samfunnet. Selv om Norden topper listen internasjonalt over land med høy tillit, har illiten har vært fallende de siste tiårene. Innbyggerundersøkelsen fra 2024 viser at norske innbyggere fortsatt er fornøyde med å leve i Norge, men at tilliten til institusjoner og politikere har gått ned siden 2021. Tilfredsheten med offentlige tjenester viser også en svak nedadgående trend over tid.

Uro, krig og ringvirkninger i næringsliv
Vi lever i en urolig tid. I en globalisert verden får krig og konfliker ringvirkninger i stort omfang. Etter år med aggressiv krigføring i naboområdene, merkes både krigshandlingene og sanksjonene på norsk økonomi. Mindre handel, redusert tilgang og høyere priser på energi, mat og andre råvarer, høyere prisvekst generelt og virkninger i finansmarkedene. Dette påvirker næringslivet og hverdagslivet også hos oss.

Strategisk rivalisering i Arktis
Arktis har lenge vært et fredelig område med fokus på samarbeid, men er nå en arena for strategisk rivalisering mellom stormakter, med potensial for konflikter knyttet til ressurser, territorier og sikkerhet.
For og andre NATO-medlemmer nært Russland, er det avgjørende å være forberedt og engasjere seg i både diplomatiske og forsvarsmessige tiltak for å håndtere utviklingen og den økte militære tilstedeværelsen i nordområdene.

Sortland i Europa og verden

Globale og nasjonale utviklingstrekk

04

Klimaendringer gjør at planter, dyr og andre levende forsvinner
Globalt skaper klimaendringer økte temperaturer og hyppigere ekstremvær. Dette truer manges sikkerhet, infrastruktur og global matsikkerhet. Havnivået stiger som følge av smeltende is og økte temperaturer, og setter kyst-områder og lavtliggende øystater i fare. Tempoet på klimaendringene går raskere enn noen gang, og arter og økosystemer sliter med å tilpasse seg. Det gjør at planter, dyr og andre levende arter forsvinner eller blir færre. Når arter dør ut eller mister sine leveområder, svekkes økosystemene.

Sosiale og økonomiske utfordringer av klimakatastrofer
Klimaendringer fører til sosiale og økonomiske utfordringer, inkludert klimaflyktninger og økte kostnader for tilpasning og gjenoppbygging etter katastrofer. Globalt samarbeider land gjennom avtaler som Parisavtalen skaper grunnlag for positiv utvikling, men gjenstår betydelige omstillinger for å redusere utslipp tilstrekkelig. Fokuset på både fornybar energi og klimatilpasning øker, men tempoet i omstillingen synes for lavt for å unngå de verste konsekvensene.

Urbanisering og avhengighet av teknologi
Sammen med klimaendringer, skaper samfunnsendringer som urbanisering og avhengighet av teknologi, økt risiko og sårbarhet på flere områder i samfunnet. Utfordringene er sammensatte og krever en tilnærming, hvor sikkerhet og beredskap får en grunnleggende dimensjon i all planlegging.
Kommunenes plikter og som myndighet og tjenesteleverandør beskrives i Forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Digital transformasjon og kunstig intelligens
Kunstig intelligens (KI) er et sentralt verktøy for utviklingen av fremtidens kommunale tjenester. KI kan hjelpe oss å lage bedre brukertilpassede tjenester for deg og meg som innbyggere. Selv om det er i en tidlig fase, utforsker norske kommuner teknologien allerede i dag. Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Transformasjonen utfordrer tradisjonelle organisasjonsmodeller, og er samtidig en stor del av løsningen på store samfunnsutfordringer. Digitalisering av offentlig sektor kan gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet.

Sortland i Europa og verden

Samarbeid i regionen

04

Samarbeid om tjenester og funksjoner i Nordland

Analyser av interkommunale samarbeid i Nordland fra 2020 peker på:

- Av 212 samarbeidsordninger ivaretas 80 % av vertskommuneansvaret av de 9 største kommunene i fylket: Bodø med 29 ordninger, Brønnøy for 25, Narvik 24, Sortland 21, Vefsn 14, Vestvågøy 14, Alstahaug 14, Rana 12 og Fauske 11.

- 10 kommuner i fylket har ikke er registrert vertskommuneansvar for noen ordninger. Fylkets syv minste kommuner er blant disse.

- Konsentrasjonen av vertskommuneansvar illustreres ytterligere ved at 15 andre kommuner ivaretar vertskommuneansvar for 1 eller 2 ordninger. Blant disse er det mange små kommuner, men også noe relativt store kommuner som Hadsel og Meløy.

- Fordelingen av vertskommuneansvar illustrerer en betydelig faglig og administrativ avhengighet mellom de minste kommunene og de største.

Sortland og interkommunale samarbeid

Sortland er en av fem deltakerkommuner i det interkommunale politiske rådet for Vesterålen. Vesterålsrådet er samarbeidsorgan for kommunene Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes.

Her beskrives ulike formelle samarbeid som Sortland er del av i regionen.

Les mer om Interkommunalt samarbeid i Nordland 2020

32 interkommunale samarbeid

Vesterålen er en tett og skapende region, og Sortland er et regionalt tyngdepunktet i Vesterålen, og senterkommune i BA-regionen. Sortland deltar i 32 ulike interkommunale samarbeid, og har vertskommuneansvar for 21 av disse.

Sortland i Europa og verden

Samarbeid i regionen

04

Samarbeidsområde	Navn	Deltakerkommuner (per 2020)
Adm. og støttetjenester	Felles utlånsforvaltning i Vesterålen	Sortland, Hadsel, Andøy, Øksnes, Bø, Lødingen
	K-Sekretariatet IKS	Kommuner i Lofoten, Vesterålen og Troms
	Samordna innkjøp i Nordland	Kommuner i Nordland
	KomRev NORD IKS	Kommuner i Lofoten, Vesterålen og Troms
	Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland	Kommuner i Nordland
Helsetjenster	Vesterålen Legevaktsentral	Sortland, Hadsel, Bø, Øksnes, Andøy
	Vesterålen Interkommunale Legevakt	Sortland, Hadsel, Bø, Øksnes, Andøy
	Miljørettet helsevern Vesterålen	Sortland, Bø, Hadsel, Andøy, Øksnes, Lødingen
Sosialtjenester	Barnvernvakt Vesterålen	Sortland, Bø, Hadsel, Andøy, Øksnes, Lødingen
	Vesterålen barnevern	Sortland, Bø, Hadsel, Andøy, Øksnes, Lødingen
	Krisesenteret Vesterålen	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes, Andøy, Vågan, Vestvågøy, Flakstad, Moskenes
	Lødingen Arbeidssenter AS	Sortland, Hadsel, Andøy, Øksnes, Lødingen
	Vesterålsprodukter AS	Sortland, Hadsel, Andøy, Øksnes, Lødingen
Undervisningssektoren	RKK Vesterålen	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes, Andøy
	PPD Vesterålen og Lødingen	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes
Plan- og byggesak	Kystsoneplan for Vesterålen og Lødingen	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes, Andøy
	Geodatasamarbeid Vesterålen	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes, Andøy

Sortland i Europa og verden

Samarbeid i regionen

04

Samarbeidsområde	Navn	Deltakerkommuner (per 2020)
Landbruk og naturforvaltning	Vesterålen Friluftsråd	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes, Andøy
	Felles skogbrukstjenester og	Sortland, Andøy, Øksnes, Bø, Lødingen, Hadsel,
	SMIL-forvaltning i Vesterålen-Lofoten	Vågan, Vestvågøy, Flakstad, Moskenes
	Viltforvaltning Sortland-Andøy	Sortland og Andøy
	Gåseforvaltning Vesterålen	Sortland, Hadsel, Øksnes, Andøy
	Veterinærvaktområde Sortland/Vesterålen	Sortland, Hadsel, Bø, Øksnes, Lødingen
Tekniske tjenester	Driftsassistansen i Nordre Nordland og Fylkeskommunen	23 kommuner i Vesterålen, Ofoten, Lofoten og Salten
	Reno-vest IKS	Sortland, Bø, Hadsel, Andøy, Øksnes, Lødingen
Brannvern og beredskap	Lofoten og Vesterålen IUA	Vågan, Vestvågøy, Flakstad, Moskenes, Andøy, Bø, Hadsel, Sortland, Øksnes
	110-sentralen i Salten Brann IKS	Alle kommuner i Nordland
Kultur	Museum Nord	Narvik, Sortland, Andøy, Øksnes, Bø, Hadsel, Vågan, Vestvågøy, Moskenes
	Kultursamarbeidet i Vesterålen	Sortland, Hadsel, Bø, Øksnes, Andøy
	Musikksamarbeidet i Vesterålen (MUSAM)7	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes, Andøy
	Sceneinstruktør Vesterålen	Sortland, Hadsel, Lødingen, Bø, Øksnes, Andøy
Næringsutvikling	Visit Vesterålen	Sortland, Hadsel, Bø, Øksnes, Andøy

Velferd og bærekraftig verdiskapning

05

Økonomisk bærekraft handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn. Økonomisk vekst kan være viktig for utvikling. Det kan skape nye arbeidsplasser og skatteinntekter til å betale for velferdstjenester som barnehager, skoler og helsetjenester.

For at økonomien skal være bærekraftig, må vekst skje innenfor naturens tåleevner.

Målet med kapittelet er belyse befolkningsutvikling, sysselsetting og næringsutvikling for å forstå hvilke tjenester, tilbud og infrastruktur vi må planlegge, drifte og prioritere fremover.

Innsikten bidrar til at folkevalgte kan ta kunnskapsbaserte valg om forventede behov for tjenester fra kommunen, hvordan vi kan ta grep for å sikre felles velferd og trygghet særlig for de mest sårbare gruppene i Sortlandssamfunnet.

Velferd og bærekraftig verdiskapning

Kort fortalt

05

Sortland

I 2023 pendlet 1 090 personer ut av kommunen, mens 1 193 pendlet inn i kommunen. De fleste fra Hadsel og Øksnes.

Sortland regnes som senterkommune i bo og arbeidsregionen, sammen med kommuner Hadsel og Øksnes.

67,5 %

av befolkningen i Sortland mellom 15-74 år er sysselsatte.

235 unge i alderen 20-29 år er verken i arbeid, utdanning eller opplæring.

Lavere utdanningsnivå i befolkningen enn nasjonalt gjennomsnitt. Nivået må sees i sammenheng med bransjestrukturen

Av kommunens 5 350 sysselsatte, er ca 30 % i offentlig sektor og 70 i % i næringslivet.

68 %

av befolkningen bor i tettstedene.

I 2023 bodde 7 av 10 innbyggere i tettsteder.

Velferd og bærekraftig verdiskapning

Befolkningstrender på Sortland

05

Folk i Sortland – om befolkningsutvikling

Sortland hadde 10 675 innbyggere i 2024 (Q1), en svak økning siden 2013. Til tross for et negativt fødselsoverskudd over tid, skyldes veksten etter 2022 i hovedsakelig mottak av flyktninger fra Ukraina. Mot 2050 forventes en svak nedgang.

Færre unge og flere eldre

Alderssammensetningen i befolkningen vil endres betydelig mot 2050, med færre unge og økning i antall eldre, både absolutt og relativt sett. At befolkninga lever lenger og er friskere enn før er en positiv og ønsket utvikling. Endringer i demografi, gir endring i sammensetning og ressursbruk innen kommunale tjenester, særlig innen oppvekst, helse, arbeidsliv og i boligmarkedet.

Flere bor i tettstedene

Sortland sentrum, Sigerfjord og Strand er blitt attraktive områder for bosetting, og 68 % av befolkningen bor i tettsted. Trenden er at flere bosetter seg nært tjenester, næringsliv og infrastruktur.

Lik andel menn og kvinner

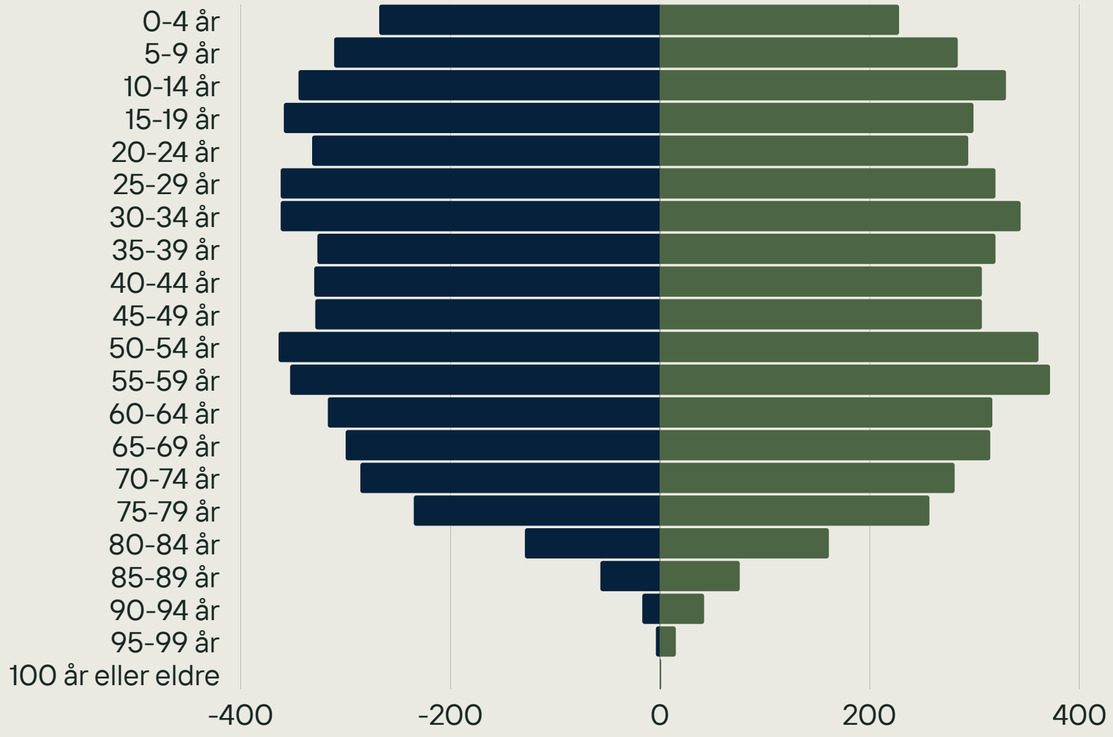
Det er relativt små forskjeller mellom andelen menn og kvinner. Fra 2000 er det en svak øking i andel menn, som trolig skyldes økt levealder hos menn.

Velferd og bærekraftig verdiskapning

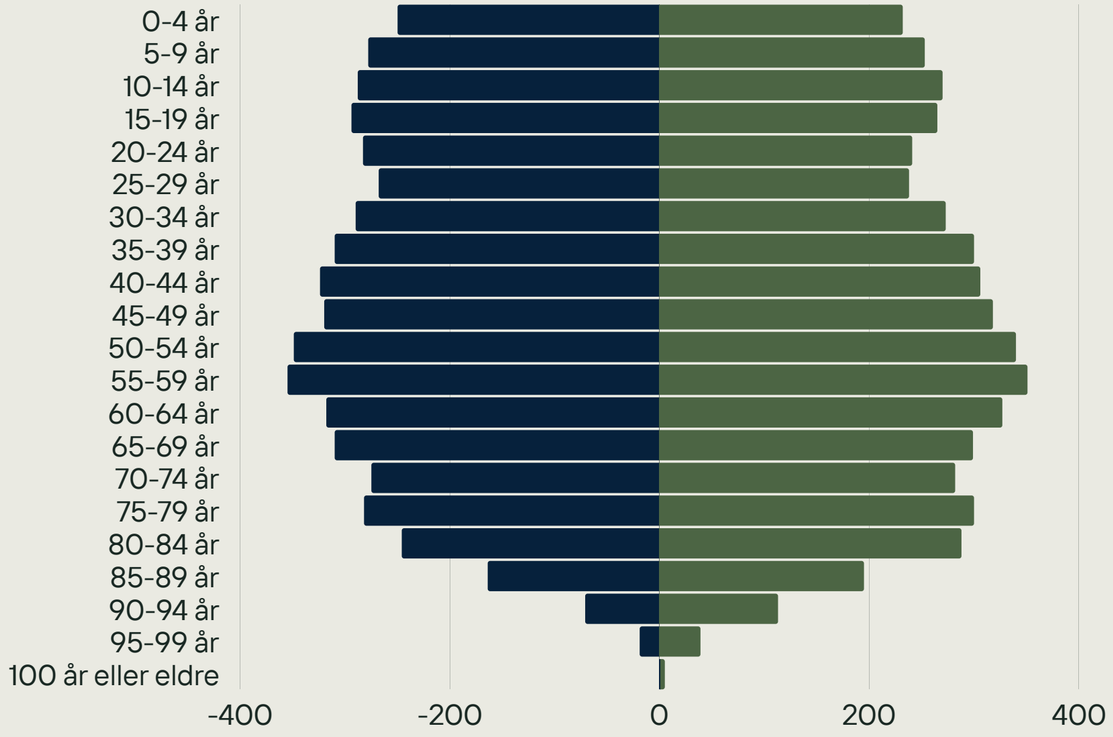
Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

05

2024

2050

Velferd og bærekraftig verdiskapning

Befolkningsutvikling og demografikostnader

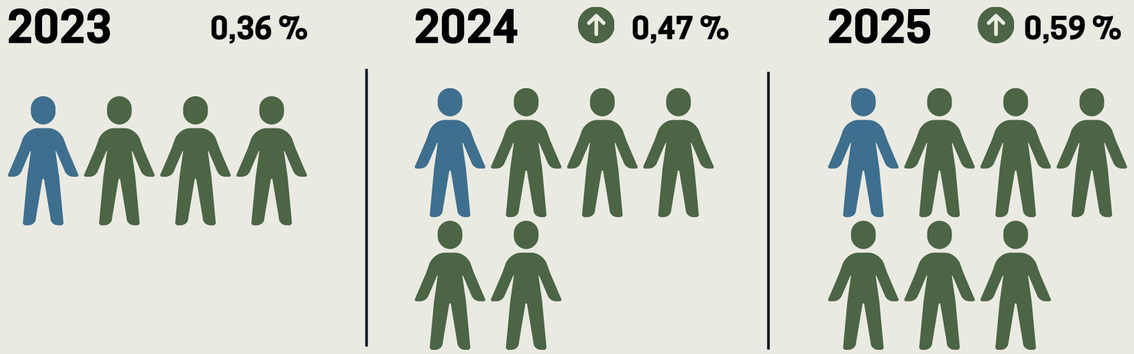
05

Færre yngre og flere eldre
Økt levealder sammen med lave fødselstall fører til en større andel eldre i befolkningen fram mot 2050. Fremtidens eldre vil være friskere, ha et bedre funksjonsnivå, og mange vil fortsette i arbeid, delta i frivillig arbeid og utgjøre en verdifull ressurs i lokalsamfunnet.

Flere omsorgsoppgaver, samtidig som vi bli færre i yrkesaktiv alder til å utføre dem, skaper konkurranse om arbeidskraften og pekes på som en av de største utfordringene i norsk økonomi.

Høye demografikostnader for 2024-2033
Med betydelige endringer i befolkningssammensetning, forventes en reduksjon i kostnader for barnehage og grunnskole, som en konsekvens av redusert antall barn i aldersgruppene. Mens det forventes økte kostnader for eldre fra 67-79 år, og en stor økning for eldre over 80 år.
Med utgangspunkt i middels nasjonal vekst, og beregnes demografikostnader for neste økonomiplanperioden beregnet 7,7 MNOK (inklusive år 2023) i følge kommunens Perspektivmelding fra 2023.

Antall yrkesaktive per pensjonist:

Hva er forsørgerbrøk?
Tallet forteller om forholdet mellom antall personer som ikke jobber (f.eks. eldre og barn) og de som jobber.

Brøken forteller hvor mange arbeidende som må forsørge de ikke-arbeidende. En høy forsørgerbrøk, forteller at hver person som jobber, må "forsørge" flere personer som ikke jobber.

Velferd og bærekraftig verdiskapning

05

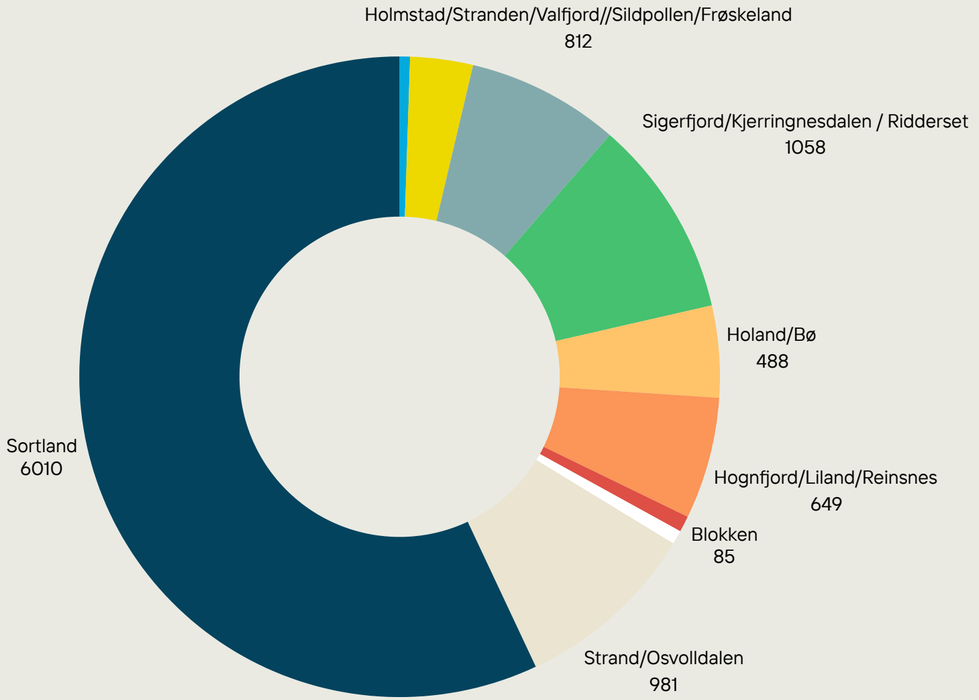
Der vi lever og bor - bosettingsmønstre
Trenden for bosetting er i tråd med nasjonale og globale trender. Flere bosetter seg i eller nært sentrum.

Fire av fem barn og unge bor i Sortland, Sigerfjord og Strand.
Blant barn på 0-5 år er 77 % bosatt i grunnkrets Sortland, Strand og omegn, samt Sigerfjord. For barna i grunnskolealder (6-15 år) er andelen 79 %.

Seks av ti ungdommer bor i Sortland
Av ungdommer i alderen 16-19 år, bor 61 % i grunnkrets Sortland. Samlet bor 87 % av aldersgruppen i Sortland, på Holmstad (9 %), Strand (9 %) og Sigerfjord (8 %).

Tre av fire voksne (20-66 år) bor i vekstområder.
Av voksne i alderen 20-66 år bor totalt 76 % i grunnkretsene Sortland, Strand og Sigerfjord.

Sentralisering blant eldre
For eldre i alderen 67-79 år er sammensetningen lik som gruppen mellom 20-66 år. Innbyggere over 80 år viser en klar sentraliseringstendens, og 87 % av befolkningen over 80 år bor i Sortlands nærliggende grunnkretser (69 %), 18 % i Holmstad og omegn (6 %), Strand (6 %) og Sigerfjord (6 %).

kilde: perspektivmeldingen. og SSB

Velferd og bærekraftig verdiskapning

05

Jennestad/ Vik
0 -19 år: 79
20-66 år: 199
67-79 år: 47
80 +: 9

Sigerfjord/ Kjerringnesdalen/ Ridderset
0 -19 år: 268
20-66 år: 622
67-79 år: 141
80 +: 27

Holmstad/Stranden/ Valfjord/Sildpollen/ Frøskeland
0-19 år: 175
20-66 år: 485
67-79 år: 122
80 +: 30

Hognfjord/ Liland/Reinsnes
0 -19 år: 142
20-66 år: 400
67-79 år: 88
80 +: 19

Strand/ Osvolldalen
0 -19 år: 253
20-66 år: 605
67-79 år: 96
80 +: 27

Godfjord
0 -19 år: 12
20-66 år: 48
67-79 år: 17
80 +: 3

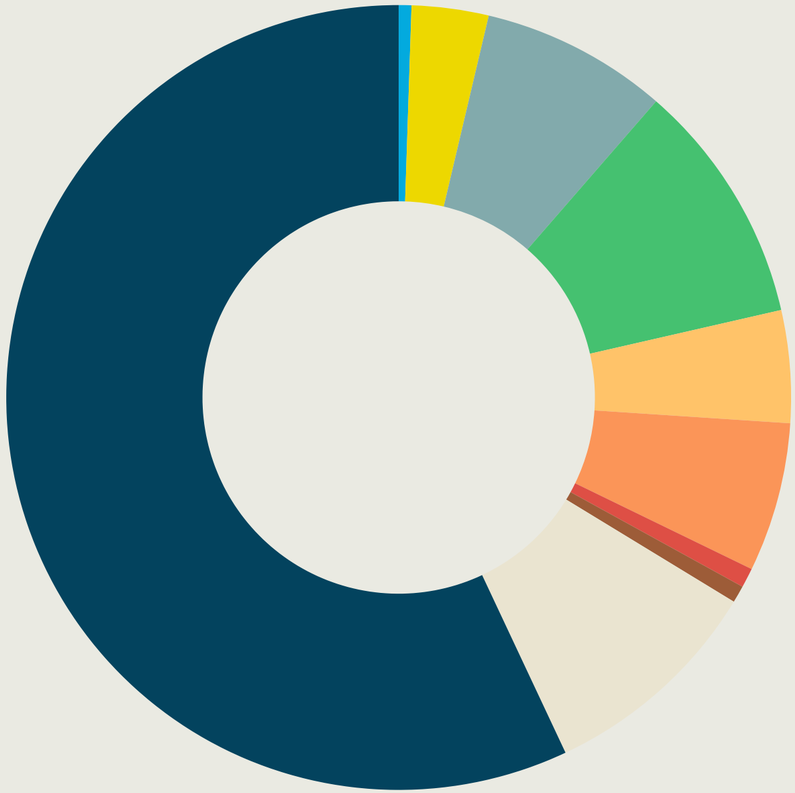
Blokken
0 -19 år: 6
20-66 år: 42
67-79 år: 28
80 +: 9

Sortland
0 -19 år: 1402
20-66 år: 3479
67-79 år: 801
80 +: 328

Holand/Bø
0 -19 år: 102
20-66 år: 302
67-79 år: 61
80 +: 23

Holm/ Bremnes
0-19 år: 12
20-66 år: 33
67-79 år: 10
80 +: 0

Uoppgitt grunnkrets
0 -19 år: -
20-66 år: 6
67-79 år: -
80 +: -

kilde: perspektivmeldingen. og SSB

Velferd og bærekraftig verdiskapning

05

Eneboliger 2024

3 566

Leiligheter 2024

600

Hytter 2024

615

Bor trangt 2023

8,6 %

Bosettingsform endrer seg i tråd med nasjonale trender

Færre per husholdning
Det bor færre mennesker per husholdning og flere bor alene. I snitt bor det 2,1 personer per husholdning i Sortland.

Også husholdninger med p*ar uten barn* øker. Samlet har andelen Aleneboende og Par uten barn i løpet av de 10 siste årene økt. Demografien og det forhold at det fødes færre barn vil forsterke denne trenden.

Ledende på bosetting av flyktninger i Nordland
Av Sortlands innbyggere er 11 % fra andre land enn Norge. Sortland er ledende i Nordland med hensyn til bosetting av flyktninger siden 2022.

I 2022 ble det bosatt 215 flyktninger, i 2023 209, og i 2024 er det vedtatt å bosette 210 flyktninger.

80 % eier egen bolig
Nærmere 80 % er selveier av egen bolig. Kun 18,8 % leier bolig, og 1,8 % er andelt-/aksjeeier av egen bolig.

Færre bor på landbrukseiendom
Fra 2006 bor det stadig færre på landbrukseiendommer, fra 1 275 i 2006 til 974 i 2023.

Velferd og bærekraftig verdiskapning

05

Mest lønnsomme region i Nordland

I følge Indeks Nordland var Vesterålen den mest lønnsomme regionen i Nordland i 2023, med en gjennomsnittlig driftsmargin på hele 16,2 %. Bak fulgte Ofoten og Helgeland med 11,1 % og 10,3 %. Av 500 nye jobber i Nordland i 2023, kom hele 312 av disse til i nettopp Vesterålen. Fiskeri og havbruk er en hjørnestein i regionens og kommunens økonomi.

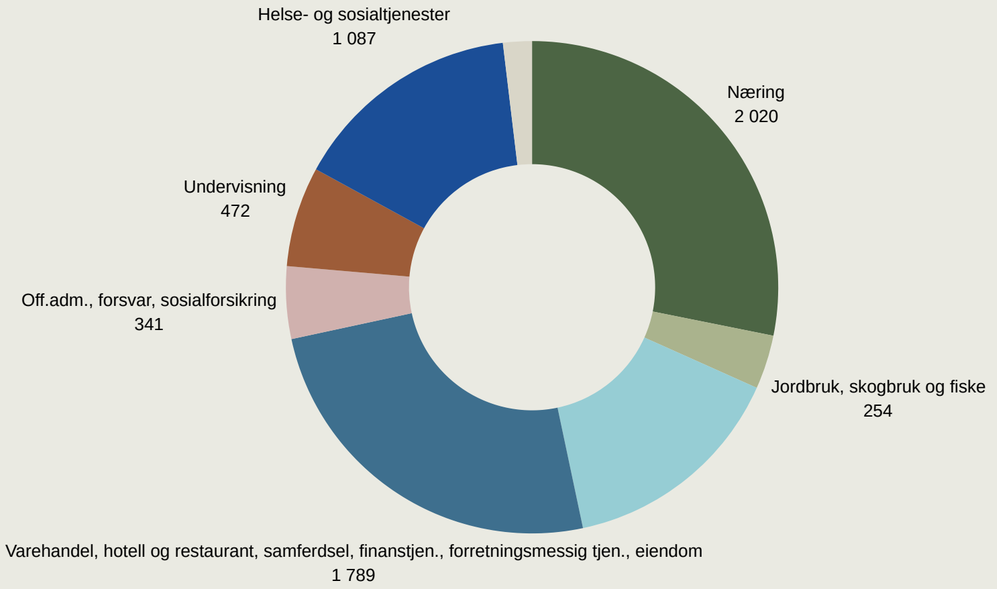
Bransje- og næringsstruktur i Sortland

Næringslivet i Sortland og Vesterålen er mangfoldig, med sterk tilknytning til primærnæringer som fiskeri og landbruk. En stor del andel arbeidsplassene i kommunen er i fiske og havbruk. Forholdsvis høy andel av arbeidsplasser i varehandel, service, transport, bygg og anlegg og landbruk.

67,5 % av befolkningen i Sortland er sysselsatte

Blant Sortlands vel 5 350 sysselsatte i 2023, var vel 3 670 i næringslivet og 1 680 i offentlig sektor, som tilsvarer en fordeling på ca 70 % og 30 %.

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Velferd og bærekraftig verdiskapning

05

Sysselsetting og arbeidsplasser
Fra 2000 til 2022 økte antallet arbeidsplasser med 390 i privat sektor og 210 i offentlig sektor, med størst vekst i offentlig sektor.

Antall arbeidsplasser er stabil til tross for korona
Utviklingen har stått stille de siste fire årene, men dette er positivt sammenlignet med nedgangen på landsbasis som følge av koronaepidemien.

Inn- og utpendling i Sortland
Sortland har et overskudd på rundt 100 arbeidsplasser i 2023. Antallet inn- og utpendlere har ligget stabilt på rundt 1 000 siden 2000, men utpendlingen har økt noe de siste årene. De fleste innpendlere kommer fra nabokommunene Hadsel og Øksnes, og mønsteret er likt for utpendlere.

Lav vekst i nyetableringer
Nyetableringer i Sortland har økt med 21,8 % siden 2009, men veksten er lavere enn landsgjennomsnittet. Ved inngangen til 2023 var det 1 168 bedrifter, hvorav 120 med hovedkontor utenfor kommunen. I 2021 ble 105 nye bedrifter etablert, det laveste på seks år. Fra 2013 til 2022 var Sortland rangert som nr. 326 av 356 kommuner i etableringsfrekvens, med en liten forbedring til nr. 302 i 2022.

kilde: perspektivmeldingen. og SSB

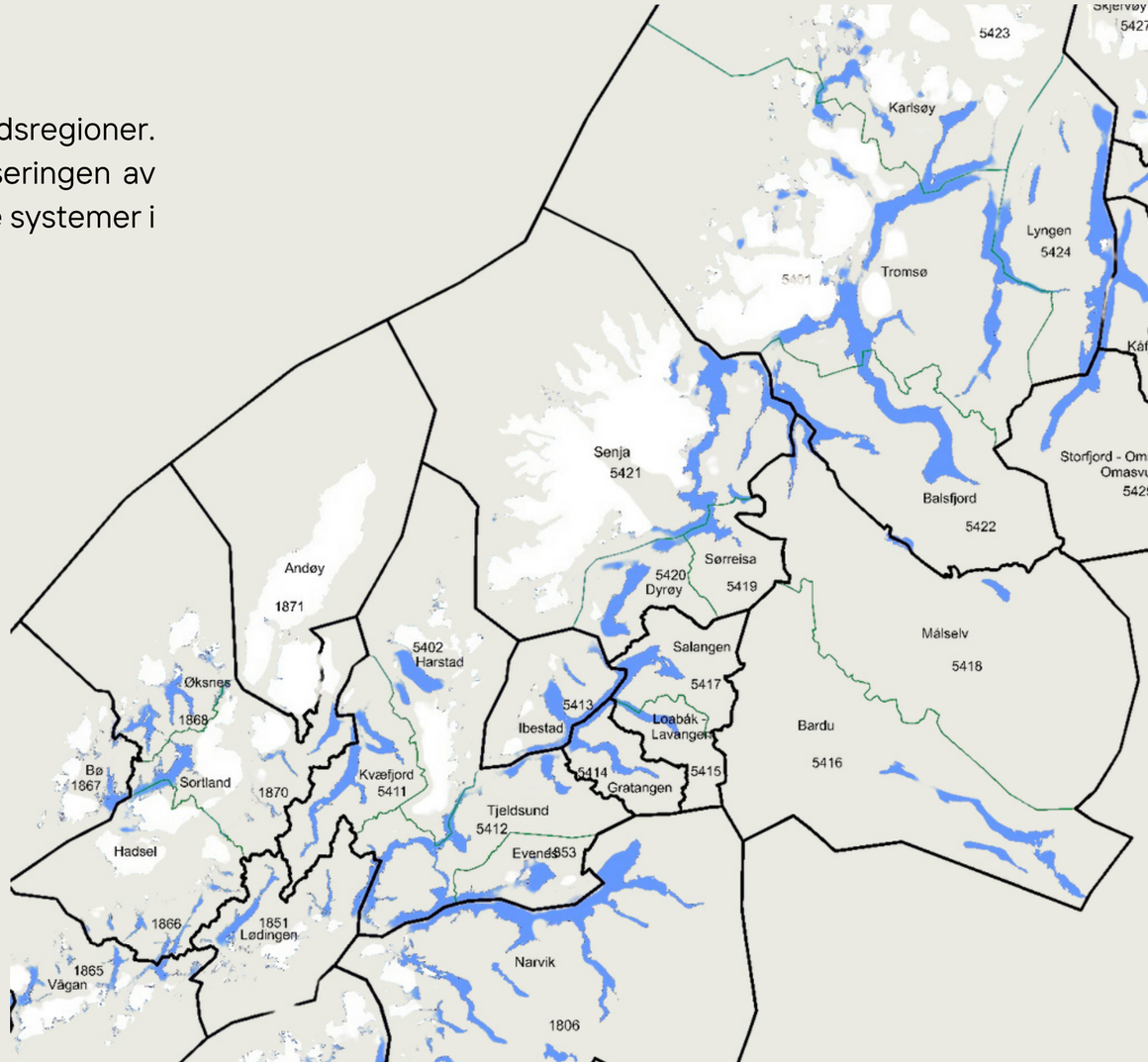
Velferd og bærekraftig verdiskapning

05

Hadsel, Øksnes og Sortland defineres som en bo- og arbeidsregion
I 2020 ble inndelingen av norske kommuner oppdatert til 159 bo- og arbeidsmarkedsregioner. Etablering av bo- og arbeidsmarkeds-regioner (BA-regioner) beskriver hvordan organiseringen av forholdet mellom arbeidssted og bosted gir regioner som fungerer som egne økonomiske systemer i nnenfor Norges grenser.

Sortland er en av tre kommuner i BA-region 128 Sortland, sammen med Hadsel og Øksnes. Bø og Andøy regnes som egne BA-regioner.

Sortland er senterkommune i BA-regionen
Kommunene med relativt større innpendling fra andre kommuner enn utpendling fra egen kommune, og innpendlingen utgjør minst 8 % av arbeidsaktuell befolkning i bokommunen, defineres som senterkommuner.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

06

Sosial bærekraft skal sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Menneskerettighetene er det viktigste utgangspunktet for dette.

I lokal sammenheng, handler sosial bærekraft om å skape trygge og inkluderende lokalsamfunn. Det betyr at våre innbyggere har tilgang til grunnleggende ressurser og tjenester, som utdanning, arbeid, bolig, helse, livskvalitet og et trygt lokalmiljø.

Målet med kapittelet er å utvikle innsikt om befolkningens generelle helse, hvordan vi har det og og særlig om Sortlands barn og unge.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

Kort fortalt

06

200 barn vokser opp i en familie med vedvarende lav inntekt.

9 av 10 unge har en fortrolig venn.

Innbyggerne i Norge høy tillit til hverandre.

I Sortland er det ledig plass på 0 % av fastlegelistene.

Sortland

13,1 % av barn i i Sortland har plass i kommunal musikk- og kulturskole.

I følge foreldreundersøkelsen er foreldre i i stor grad fornøyde med barnehagetilbudet og resultatet er stabilt.

Mange eldre er tilfredse med livet og har god livskvalitet til langt inn i alderdommen.

I løpet av koronaepidemien ble det et betydelig fall i deltakelsen til ungdom i organiserte fritidsaktiviteter, og i Sortland er denne tydelig større enn både i Nordland og i Norge.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

06

Folkehelseprofilene 2023 viser at Sortlands befolkning ligger noe dårligere an enn landet som helhet på enkelte indikatorer.

Forventet levealder for både kvinner og menn er i tråd med nasjonalt snitt.

Indikatorene er dårligere enn landet ellers om overvekt og fedme, psykiske lidelser, muskel- og skjelettplager og -sykdommer.

Folkehelseprofilen forteller om små forskjeller i levealder mellom de som har grunnskole og de som i tillegg har videregående eller høyere utdanning, og er likt.

Det er en indikasjon på lave sosiale helseforskjeller i kommunen.

I Sortland er det ledig plass på 0 % av fastlegelistene.
Kommunen ligger dårlig an på dette nøkkeltallet i forhold til andre kommuner, i følge Kommunebarometeret 2024.

Økt hjelpebehov og færre til å utføre oppgavene

Med flere eldre i befolkningen øker også antallet som lever med flere sykdommer samtidig.

Mest bidrar kreft, hjerte- og karsykdommer og nevrologiske sykdommer som demens i økningen i antall tapte friske leveår blant de eldste.

I sum gir det økt hjelpebehov fra familie og helse- og omsorgstjenestene. Det gir en utfordring sett i sammenheng med færre yrkesaktive og utfordringer med rekruttering.

Utviklingen utfordrer kommunen i å arbeide helsefremmende og tverrsektorielt for et aldersvennlig samfunn.

Tilrettelegging for deltakelse og frivillighet kan bidra til at eldre innbyggere forblir en ressurs for Sortlandsamfunnet.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

06

Barnehager og skoler i Sortland
Barnetallet er synkende, hvilket gir seg utslag i antall barn i barnehage. Det går 543 barn i 13 ulike barnehager; syv kommunale og seks private.

Det er full barnehagedekning, og flere barnehager med ledige plasser.

Det er 7 kommunale barneskoler med 469 elever på 1-4. trinn, 379 på 5-7. trinn for skoleåret 2023-2024, og en privat barneskole med 52 elever i 2024/25. Kommunen har en ungdomsskole for 8.-10. trinn med 448 elever. Elevtallet har over tid hatt nedgang, men svakt økende de siste to årene som følge av mottak av ukrainske elever.

Sortland brukte i snitt kr 134 711 til grunnskolesektor per innbygger i alderen 6-15 år i 2022. Dette er et noe lavere nivå sammenlignet med kommunens KOSTRA-gruppe og Nordland, men samtidig noe høyere enn landet uten Oslo.

Utfordrende å oppfylle kompetansekrav
90,77 % av barneskolelærerne i norsk, engelsk og matematikk i 1.-7. trinn kompetansekravene i 2023. Nasjonalt ligger de beste kommunene på 100 %.

På ungdomsskolen oppfylte 87,8 % av lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til fordypning i fagene.

Utfordringer med rekruttering
Barnehagene har utfordringer med å rekruttere pedagoger og annet personell til barnehagene, som er i tråd med nasjonal trend. Utfordringen gjelder også kort- og langtidsvikarer.

Årlig søker barnehagene om dispensasjoner fra pedagognorm, utdanningskravet og bemanningsnorm.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn | 06

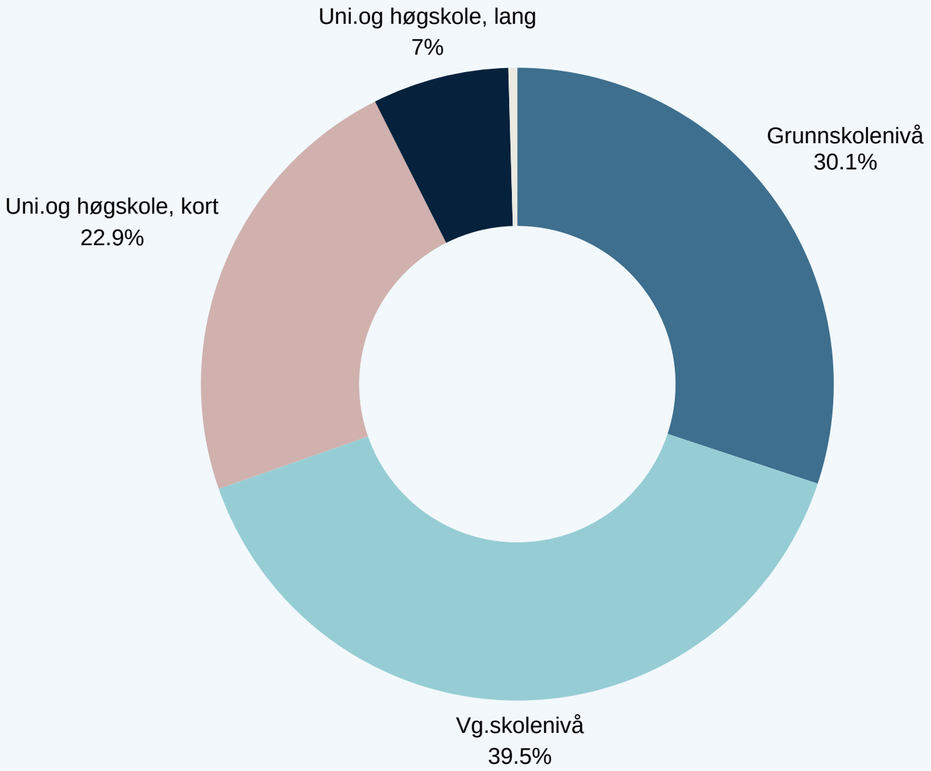
Resultatkvalitet i grunskolen
Nasjonalt har karakterene på 10. trinn vært økende og med et snitt på 42,4 poeng i 2023. I Sortland var det på 41,7. I Sortland ligger 27,5 % av elevene på 5. trinn de siste fire årene på laveste mestringsnivå (av tre) på nasjonale prøver. På 8. trinn ligger 13,7 % av elevene på det nederste mestringsnivået. De beste kommunene ligger på 3,3 % og snittet på 11, 3 %.

Lavere utdanningsnivå enn landsgjennomsnittet
Sortland har en lavere andel av befolkningen (30-39 år) med fullført videregående skole eller høyere utdanning sammenlignet med landsgjennomsnittet. Det er også færre som fullfører videregående skole enn gjennomsnittet i Nordland og landet. Utdanningsnivået bør sees i sammenheng med kommunens bransjestruktur.

Attraktivt for folk med høyere utdanning
Regional Analyse gjennomførte i 2021 en vurdering av Sortland befolkningsutvikling, næringsliv og attraktivitet. Den gang ble det pekt på at Sortland noe høyere utdanningsnivå enn arbeidsmarkedet tilsier, som kan tyde på at kommunen er attraktiv som bosted for folk med høyere utdanning.

Kilde: https://2021.regionalanalyse.no/rapport/1870/5/1, 5.1.3, 27.08.2024

Befolkningens utdanningsnivå

Kilde:SSB, tabell 9429: Utdanningsnivå, etter kommune og kjønn (K) 1970 - 2023

Trygge og inkluderende lokalsamfunn | 06

De fleste elever trives godt

Ifølge Elevundersøkelsen sier 80 % av elevene på 7. trinn i Sortland at de trives godt. Landsgjennomsnittet ligger ifølge FHI på 86,0 %. For tiendeklassingene var andelen elever som trives godt 81 %.

Nedgang i mobbing på 10.trinn, økning på 7.

For Sortland ser vi at mobbetallene for 10. trinn går ned, mens vi ser en økning fra fjoråret for 7. trinn. På 7. trinn rapporterer 14,6 % av elevene at de har blitt mobbet 2-3 ganger i måneden eller oftere, mens 7,4 % på 10. trinn sier det samme. Mobbingen på 7. trinn har gått opp til nivået fra 2021 etter en positiv utvikling fra 2020 til 2023.

Skolemiljø har høy prioritet fremover

På 10. trinn er det en klar forbedring, med langt færre som rapporterer mobbing sammenlignet med landsgjennomsnittet. Likevel er det fortsatt for mange elever i Sortlandsskolen som opplever mobbing, og skolemiljø har høy prioritet fremover.

9 av 10 unge har en fortrolig venn

Andelen ungdom som angir at de er plaget av ensomhet, har vært lik fra 2017 til 2022 på 26 %, men andelen er større enn både regionen og landet ellers. Færre ungdommer enn landsgjennomsnittet forteller at de «har vært ute med venner størstedelen av kvelden minst 1 gang i løpet av de siste 7 dagene».

62 % av Sortlandsungdommen har tro på et godt og lykkelig liv

Tallene vært stabile fra 2017, men er lavere enn regionen og landet ellers, med henholdsvis 69 og 66 %.
62 % av Sortlandsungdommen som svarer «ja» på spørsmål om «Tror du at du vil komme til å få et godt og lykkelig liv?».

Les mer: https://www.ungdata.no/rapporter/ og https://www.fhi.no/he/folkehelse/

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

06

Økende andel barn i familier som mottar sosialhjelp
Andelen barn som vokser opp i en familie med vedvarende lav inntekt har økt fra 8,4 % i 2008 til 10,5 % i 2022. Andelen barn (0-17 år) i familier som mottar sosialhjelp, har vært økende siden 2015 og er høyere for Sortland enn både Nordland og Norge.

Lavere gjeldsbelastning enn landsgjennomsnitt
Andelen som bor i husholdninger med høy gjeld, er lavere enn i landet ellers. Høy gjeld betyr gjeld tre ganger høyere enn samlet husholdningsinntekt.

Høy andel som mottar stønad til livsopphold
Andelen av befolkningen (20-66 år) som mottar stønad til livsopphold høyere enn landsgjennomsnittet. Mens andelen som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er lavere enn i landet som helhet.

Forebyggende arbeid i møte med sårbare barn
Sortland kommune er vertskommune for Vesterålen barnevern. I 2022 ble barnevernsreformen innført, og kommunen har i den forbindelse utviklet og vedtatt en Forebyggende plan for barn og unge, som har etablert gode strukturer og forpliktelse fra tjenester i "Laget rundt barnet og eleven".

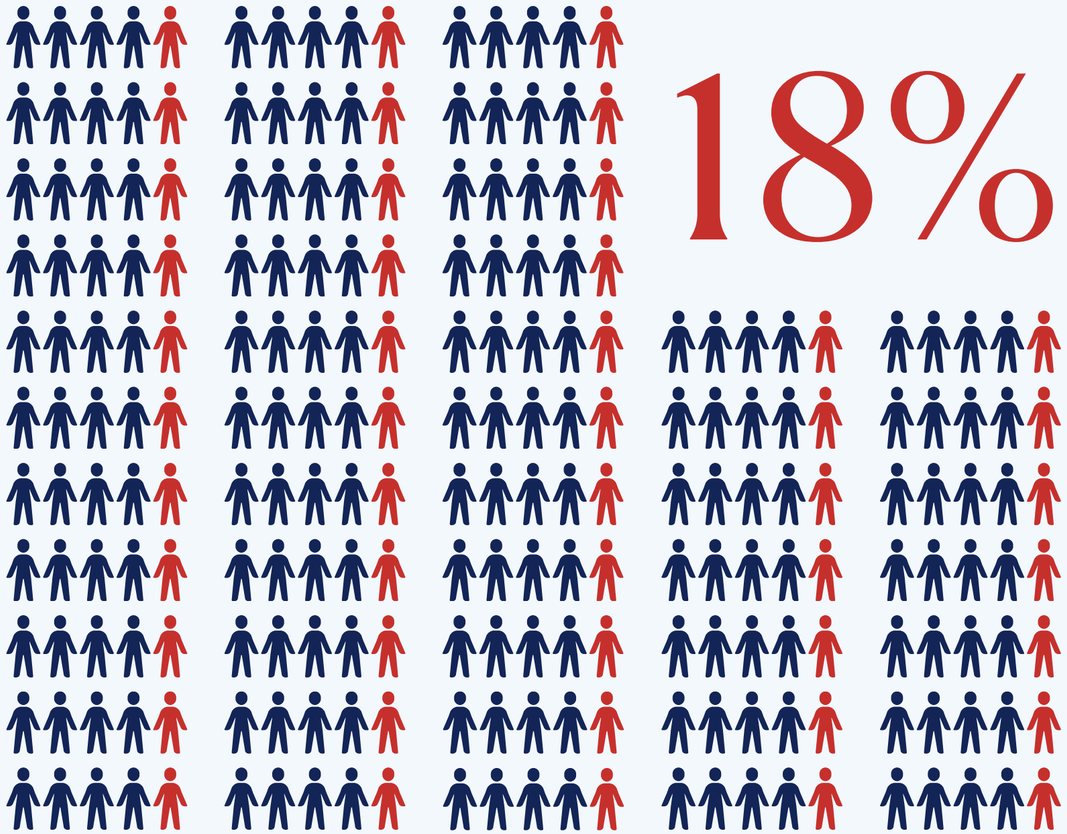
Økning i bekymringsmeldinger
Fra 2022 har det vært en økning på 7 % i bekymringsmeldinger som omhandler vold og overgrep av ulik karakter. En del av økningen knyttes til foreldre og rus og unge og rus.
I 2022 fikk 82 barn barnevernstiltak, noe som er en nedgang og utvikling lik ellers i Nordland. I Vesterålen er antallet barn under barnevernets omsorg synkende etter 2019.

Lavere saksbehandlingstid enn de fleste kommuner
Nasjonalt har andelen saker i barnevernet, som tar mer enn tre måneder å behandle, gått litt ned de siste årene.
I Sortland behandles 97 % av sakene innenfor tre måneder. Dette er bedre enn de fleste kommunene i landet.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

Utenforskap på Sortland

06

Flere og ulike årsaker til utenforskap
Unge som står utenfor utdanning og arbeidsliv er en viktig utfordring i Norge og ellers i Europa. Unge i utenforskap betegnes ofte som "NEETs" (Not in Employment, Education or Training). Begrepet fanger opp unge som faller utenfor aktiviteter som kan bidra til en varig tilknytning til arbeidsmarkedet. NEET er imidlertid en sammensatt gruppe der årsakene til utenforskap varierer. Det gjør det også utfordrende å analysere hvilke virkninger utenforskapet har på sikt.[

Utenforskap på flere samfunnsområder
Ofte vil det å stå utenfor utdanning og arbeid også bety lavere deltakelse på andre samfunnsområder.
Unge som står utenfor utdanning, jobb og opptrening er ofte relasjonelt sårbare og økonomisk utsatt. De har gjerne behov for voksne som ser dem. Omkostningene er store både for samfunnet og for de unge det gjelder, i tillegg til at arbeidslivet mister tilgang til nødvendig arbeidskraft og kompetanse.

I Sortland er 235 unge i alderen 20-29 år er verken i arbeid, utdanning eller opplæring. Dette er en andel på 18 % av aldersgruppen.

Til sammenlikning er andelen 16,5 % i Nordland og 15,8 % i Norge.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

06

Liten tro på egen medvirkning

Innbyggerne vurderer mulighetene for medvirkning lavt, og er nedgang fra 2021. Dette gjelder særlig mulighetene til å påvirke beslutninger av betydning for området de bor i.

Innbyggerne har høy tillit til hverandre

Sammenlignet med andre land, har innbyggerne i Norge høy tillit til hverandre. Innbyggere med utdanning på høyskole- eller universitetsnivå har høyere tillit til andre enn de som ikke har det. Mønsteret er likt for innbyggernes inntekt; høyere høyere inntekt - høyere tillit til andre.

Ytringer og sosiale media

Sosiale medier har bidratt til at langt flere mennesker kan ytre seg og delta i samfunnsdebatten. Muligheten til å kommunisere direkte og til alle døgnets tider har imidlertid bidratt til et hardere debattklima og en økning i hatefulle ytringer mot samfunnsprofiler og mellom menings-motstandere. Konspirasjonsteorier og falske nyheter sprer seg raskere enn noen gang.

Høy tillit og tilfredshet i samfunnet

Tilliten mellom befolkningen og institusjoner i samfunnet er en viktig del av vår sosiale infrastruktur. Og selv om Norden topper listen internasjonalt over land med høy tillit, så viser senere tids utvikling at tilliten har vært synkende siste tiårene.

Lavere tillit til alle institusjoner i 2023 enn i 2021

Tilliten til ulike institusjoner har gått ned siden 2021. Høyest er tilliten til domstolene og Politiet. men nivået er gått noe ned de siste årene. Nyhetsmediene, regjeringen og de politiske partiene har lavest tillit hos innbyggerne i 2023. Innbyggerundersøkelsen fra 2024 viser tilliten til institusjoner og politikere har gått ned siden 2021.

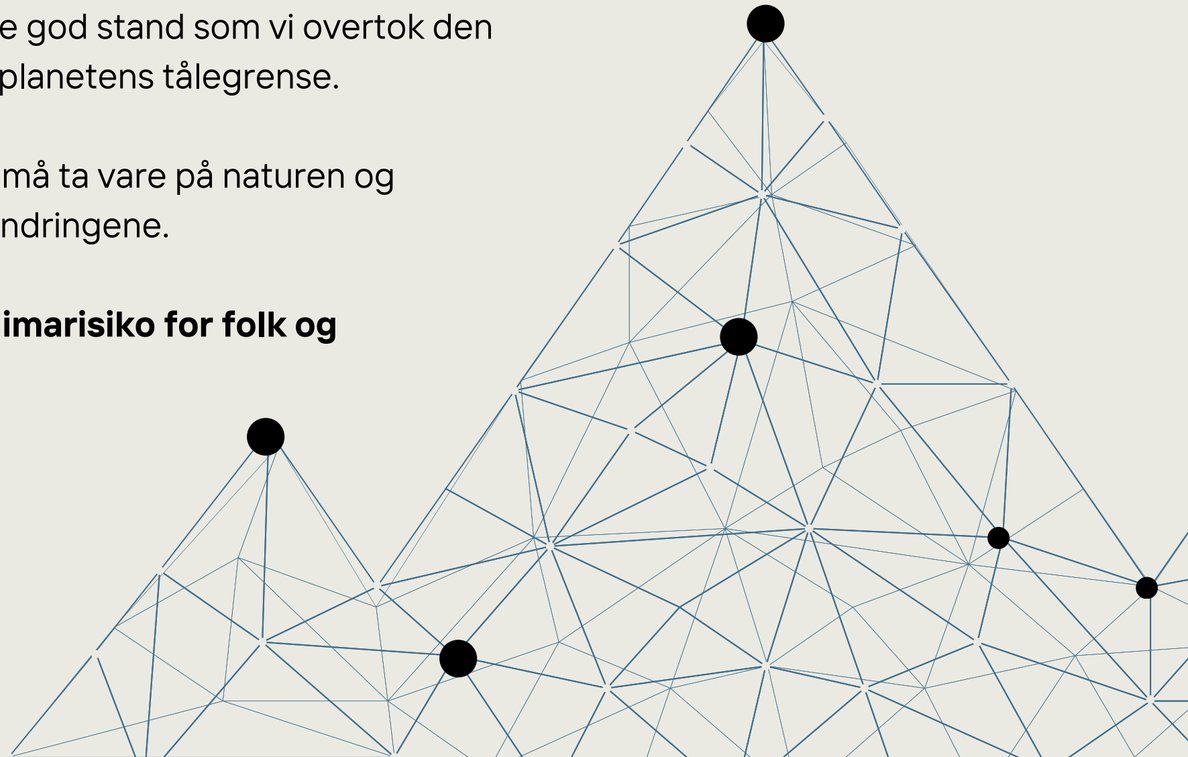
Klima, natur og miljømessig bærekraft

07

Klima- og miljømessig bærekraft handler om å "levere naturen tilbake i minst like god stand som vi overtok den fra forrige generasjon" – og at vi holder den menneskelige utviklingen innenfor planetens tålegrense.

For å ta vare på naturen vi lever av og i, må vi ivareta mange og ulike hensyn: Vi må ta vare på naturen og økosystemene i den, bevare friluftslivsområder, og samtidig tilpasse oss klimaendringene.

Målet med kapittelet er å fortelle om status for lokale klimagassutslipp, klimarisiko for folk og næringsliv og hva forskerne sier om framtidens klima i Sortland.

Klima, natur og miljø for fremtida

Kort fortalt

07

Sortland

3,2 % nedgang i Sortland klimagassutslipp det siste året.

Nedgang i utslipp fra oppvarming fra 7 700 CO2-ekvivalenter til 690 i 2009.

1 av 5 private biler er enten el- eller hybridbiler.

Kommuner opplever allerede flere utfordringer som flom, ras og skred. Dette gjør det nødvendig at kommunene jobber mer aktivt med klimatilpassing.

Jordbruket er den største utslippskilden i Sortland, og har vært uendret siden 2009.

Utslipp fra veitrafikk er synkende siden 2009, og gjelder særlig personbiler.

5,5 tonn CO2

Klimagassutslipp per innbygger i Sortland. Snitt per kommune i Nordland er 79 362 tonn CO2.

Klima, natur og miljø for fremtida

07

Forebygge klimagassutslipp og bedre karbonopptak

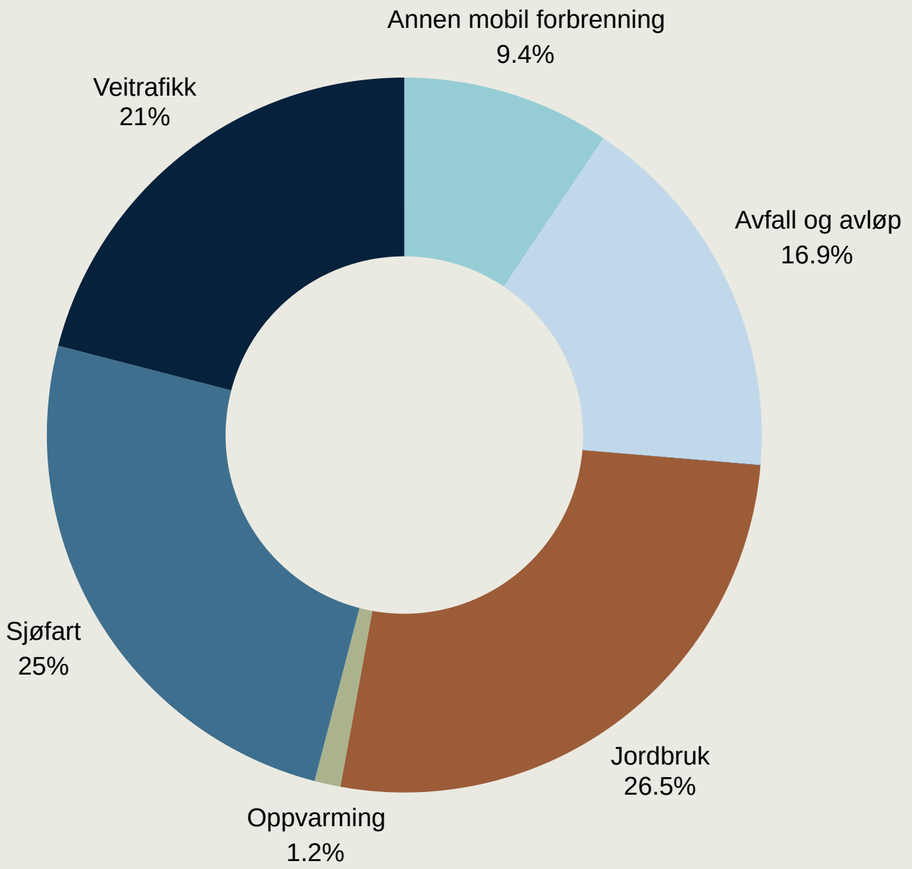
Norge har gjennom Parisavtalen forpliktet seg til å redusere utslipp av klimagasser med minst 55 % i 2030, sammenliknet med nivået i 1990. Fra 2050 skal Norge være et lavutslippssamfunn. I gjeldende samfunnsdel er det satt mål om å redusere samlet klimautslipp med 60 % innen 2030.

Klimagassutslippene går ned

Foreløpige tall fra SSB viser at utslippene av klimagasser i Norge gikk ned med om lag 4,7 %, eller om lag 2,3 millioner tonn CO2-ekvivalenter, fra 2022 til 2023.
I Sortland er klimagassutslippene redusert med 3,2 % det siste året. Til sammenlikning hadde Nordland fylke en nedgang på 7,6 % siste år (2022).

Hvor kommer gassutslippene fra?

I Sortland er det jordbruk, veitrafikk og sjøfart som er de fire største kildene til klimagassutslipp. Utslippsnivået for jordbruk er nærmest uendret siden 2009, men stasjonær forbrenning av fossile brensler til oppvarming ser ut til å være nærmest faset ut, og utslipp på veitrafikk går ned.

Grafen viser til høyre viser fordelingen av Sortland sine utslipp fordelt på sektorer.
Kilde: Kommunefordelte utslippsberegninger gjøres av Miljødirektoratet.
https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner/?area=513§or=-2

Klima, natur og miljø for fremtida

07

Er kommunen forberedt?
Alle kommuner skal ha en helhetlig Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Disse skal sikre at planer ivaretar hensynet til samfunnssikkerhet, , og bør omtale naturhendelser og klimarisiko. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) anbefaler oppdatering hvert fjerde år i forbindelse med oppdatering av planstrategi.

Høsten 2024 er det igangsatt arbeid om ny ROS-analyse for Sortland.

God planlegging bidrar til klimagassutslipp
Over 80 % av landets arealer blir forvaltet gjennom plan- og bygningsloven, i hovedsak gjennom kommunal planlegging. Det gjør kommunenes arealplanlegging avgjørende for å redusere utslipp mot 2023. Loven er grunnlag for de fleste beslutninger om arealbruk, og gir myndighetene fullmakter til å veie ulike samfunnsinteresser opp mot hverandre og til å avgjøre hvilke interesser som skal prioriteres i den enkelte sak.

Skal kartlegge karbonrike arealer
Kommunen mottok 150 000 kroner i klimasatsmidler fra Miljødirektoratet til å kartlegge karbonrike arealer med oppstart i 2024.

Oversvømte områder ved middel høyvann i 2090

2,7 km
Areal

2,3 km
Veier

166 stk
Bygninger

Klimarisiko i næringer som er viktige for Sortland

10,9%
Varehandel

3,8%
Fiske

3,5%
Næringsmiddelindustri

Hva sier forskerne om framtidens klima på Sortland?

Økt sannsynlighet

- Kraftig nedbør
- Regnflom
- Jord, flom og sørpeskred
- Stormflo

Mulig økt sannsynlighet

- Tørke
- Isgang
- Snøskred

Usikkert

- Kvikkleireskred
- Sterk vind
- Steinsprang og steinskred
- Fjellskred

Mindre sannsynliget

- Snøsmelteflom

Kilder:https://klimarisiko.kbn.com/regioner/nordland/sortland/
https://klimaservicesenter.no/

Samfunnssikkerhet og beredskap

08

Sikre og oversiktlige lokalsamfunn er den viktigste rammen for at vi alle skal ha en trygg hverdag. Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap er helt sentralt for å skape og opprettholde tryggheten i Vesterålen og Norge.

Målet med kapitlet er å få innsikt om de lovpålagte kravene til kommunenes beredskap og sikkerhet, nasjonale forventninger til kommunens planer for å sikre befolkningens trygghet, og om Sortlands posisjon i nordområdene med lokalisering av hovedkvarteret til Kystvakta her.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kort fortalt

08

Regjeringen har fastsatt en ny havneberedskapsforskrift, som skal styrke havners beredskap.

Nasjonale forventninger krever at kommunene jobber tverrfaglig for å skape sikre og oversiktlige lokalsamfunn. Kommunene forventes å ivareta behov for areal til forsvar, arealer for matproduksjon og sikrer tilgang til rent drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon.

Konsekvensene av klimaendringene utgjør en egen dimensjon i vår sikkerhet og beredskap.

Sortland

Sortland har viktig infrastruktur og er et knutepunkt innen samferdsel og transport for hele regionen og Norge.

Beredskapsplikten krever at kommunene integrere samfunnssikkerhet i daglig virksomhet og gir samfunnssikkerhetsoppgavene et helhetlig perspektiv.

Sortland er en strategisk beliggenhet for Kystvakten på grunn av sin nærhet til viktige havområdene i Arktis. Forsvarets langtidsplan peker på at skal Kystvaktstasjonen videreutvikles, og det er behov for mer areal og utvidet sikkerhetssonen rundt basen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

08

Samordning og koordinering av øvelser i Vesterålen
Samordning og øvelser med kommuner og aktører, som politi, helsevesen og nabokommuner, for å teste beredskap og overnasjonalitet er en del av beredskapen. Målet er å sikre at kommunen har tilstrekkelige ressurser og en god organisasjon for å ivareta sikkerheten til innbyggerne i en krisesituasjon. Statsforvalteren i Nordland koordinerer årlige beredskapsøvelser sammen med kommunene. I Vesterålen samarbeider kommunene om gjennomføring av disse øvelsene.

Regionale samarbeid om akutt forurensning
Lofoten og Vesterålen har et interkommunalt samarbeid om beredskap mot akutt forurensning.

Hålogalandsveien blir av stor betydning
Veiutbyggingen vil gi bedre trafikksikkerhet, økt fremkommelighet, regional utvikling og bedre forutsetninger for næringslivet. For Sortland vil utbedringen gi bedre og sikrere forbindelser, som er viktig for transport av varer, turisme og generell samfunnsutvikling. Realisering av gang- og sykkelvei langs riksvei 85 (over Sortlandsbrua) er av stor betydning for den lokale utviklingen.

Kommunen skal sikre befolkningens sikkerhet og trygghet
Det fremgår av *Forskrift om kommunal beredskapsplikt, og* krever et systematisk og helhetlig samfunns- og sikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen. Hensikten er å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

Beredskapsplikten omfatter kommunen som myndighet innenfor sitt geografiske område, som virksomhet og som pådriver overfor andre aktører. Som en del av det skal det gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse).

Ny ROS-analyse for Sortland
En ROS-analyse skal kartlegge hvilke trusler som kan ramme kommunen, for eksempel naturkatastrofer, pandemier eller teknologiske hendelser. De må også lage en beredskapsplan som beskriver tiltak for å forebygge, håndtere og gjenopprette normale forhold etter en krise. Høsten 2024 starter Sortland kommune arbeid med en ny ROS-analyse.

Samfunnssikkerhet og beredskap

08

Samfunnssikkerhet gjennom planlegging

Fra nasjonale forventninger til kommunene om samfunnssikkerhet, fremgår at “Sikre og oversiktlige lokalsamfunn er den viktigste rammen for at vi alle skal ha en trygg hverdag.

Fylkeskommunene og kommunene kan som planmyndigheter bidra til dette ved å legge til rette for at ny utbygging er trygg mot naturfarer nå og i framtidens klima, og mot ulykker og annen samfunnsrisiko. Dette sikres best gjennom tverrfaglig og helhetlig arbeid med samfunns- og arealplaner, risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner.

Samfunnet er avhengig av at planleggingen sikrer arealer for matproduksjon og bidrar til tilgang til rent og tilstrekkelig drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon. God beredskap er også avhengig av at Forsvarets arealbehov ivaretas.”

Kystvaktens hovedkvarter og behov for areal

Lokaliseringen til gjør Sortland til en strategisk plassering for Kystvakten, særlig på grunn av nærheten til viktige havområder i Nord-Norge, Norges økonomiske sone og fiskevernsonen rundt Svalbard. Fra hovedkvarteret koordinere Kystvaktens operasjoner, som inkluderer overvåkning av norske havområder, fiskerikontroll, redningstjenester, miljøvern og håndheving av norske lover til havs. Herfra administrerer og dirigerer Kystvakten sine patruljer, og hovedkvarteret fungerer som et administrativt senter, hvor viktige beslutninger om operasjoner og strategier fattes.

I forsvarets langtidsplan fremgår det at “Kystvaktstasjonen på Sortland videreføres som base for Kystvakten og videreutvikles for å understøtte ny fartøysstruktur.” Over tid har det vært kjent at basen har behov for ytterligere areal. I tillegg må kommunen gjøre grep for å sikre sikkerhetssonen rundt basen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

08

Infrastruktur og samferdsel
God infrastruktur er avgjørende for levedyktige lokalsamfunn og et konkurransedyktig næringsliv. I tillegg er det helt kritisk for å ivareta sikkerhet og beredskap. Som regionalt knutepunkt for kollektivtransport og som geografisk sentrum i Vesterålen, har infrastrukturen i Sortland betydning for befolkning og næringsliv i hele regionen.

Digital infrastruktur
Tilgang til mobilnett og bredbånd med høy kapasitet er et nasjonalt mål, og er en viktig rammebetingelse for bosetting, næringsliv og arbeidsliv i hele landet. Videre utbygging av den digitale infrastrukturen (bredbånd, mobilnett og datasentre) må ses i sammenheng med arealplanlegging, bosetting, næringsutvikling og bruk av ulike digitale løsninger for å legge til rette for økt verdiskaping.

Ny havneberedskapsforskrift
Regjeringen har fastsatt en ny havneberedskapsforskrift som skal styrke havners beredskap. Alle havner og havneanlegg, både offentlige og private, har plikt til å bistå Forsvaret ved kriser og i krig. I tillegg stilles det ytterligere krav i havne- og farvannsloven om beredskapsplaner og øvelser i havner og havneanlegg som har en særlig forsvarsmessig betydning. Havner er viktige for transport og næringsliv og har også avgjørende betydning for å ta imot alliert forsterkning for forsvaret av Norge.

Norges evne til å ta imot forsterkningsstyrker er blitt viktigere med Sveriges og Finlands inntreden i NATO. **Havner og havneanlegg spiller også en viktig rolle i transport av varer, materiell og drivstoff til Forsvaret.**

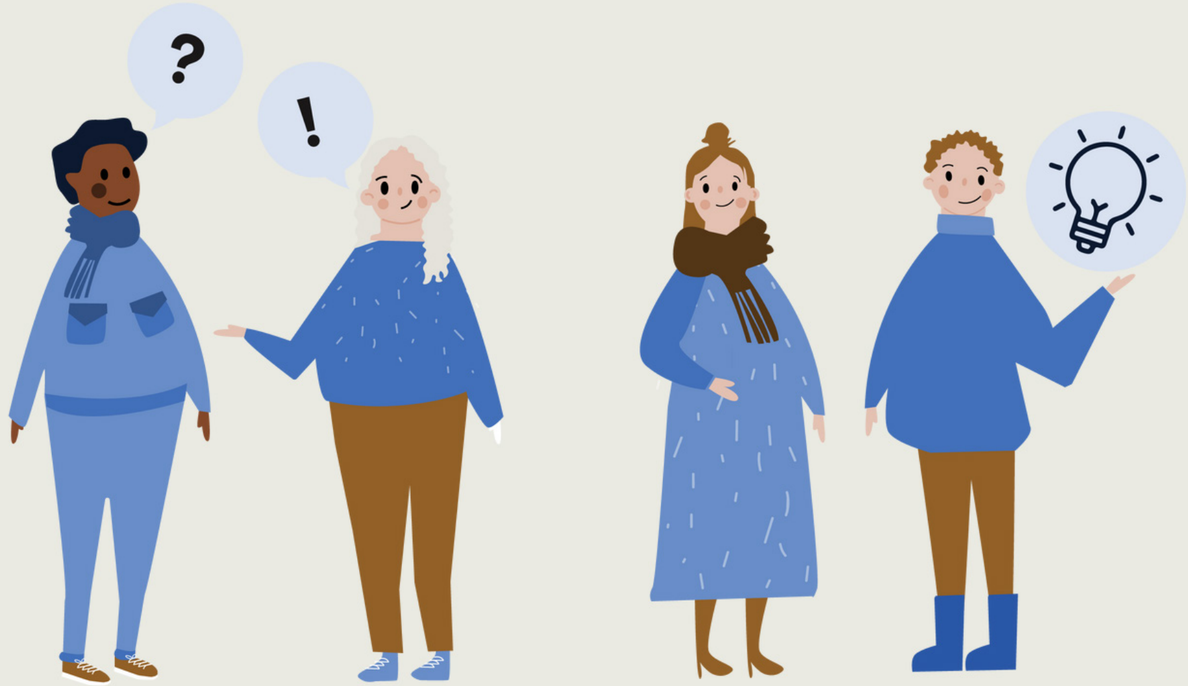
Hittil er kun kommunale havner identifisert. Det har både vært behov for å inkludere aktuelle private havner, samt gjennomgå listen over kommunale havner, slik at den samsvarer med Forsvarets beredskapsplaner.
Det skal opprettes et havneberedskapsforum som vil ivareta behovet for et formalisert samarbeid, plankoordinering og informasjonsutveksling.

Kommunen som organisasjon

09

Kapittelet beskriver enkelte nøkkeltall for Sortland kommune som organisasjon.

Målet med kapittelet er å gi en enkel innsikt om kommuneorganisasjonens størrelse og organisering, økonomisk handleevne i fremtiden og beregninger av effektiviteten i de kommunale tjenestene.

Kommunen som organisasjon

Kort fortalt

09

I 2023 var kommunens driftsinntekter per innbygger 121 106 kr.

Av kommunens ansatte er 75 % kvinner og 25 % menn.

I 2023 var kommunens driftsutgifter per innbygger 122 795 kr.

Sortland kommune

757 årsverk

Antall årsverk i Sortland kommune.

Endringer i demografi og bosettingsmønstre utfordrer tjenesteproduksjonen og skaper behov for omstilling.

934 ansatte

Antall ansatte i Sortland kommune.

Kommunen som organisasjon

09

Medarbeidere og organisasjon
Sortland kommune har 934 ansatte med en fast stillingsprosent (971 i 2022 og 962 i 2021), fordelt på 757 årsverk (753 i 2022 og 801 i 2021).

75 % kvinner og 25 % menn
Av de 934 ansatte er 699 kvinner (75 %) og 235 menn (25 %). Det er nedgang fra 744 kvinner i 2022 til 699 kvinner i 2023. For menn er det en liten økning fra 227 menn i 2022 til 235 i 2023. De siste årene har Sortland kommune hatt reell økning i antall menn, også når vi ser det i sammenheng med at antall ansatte har gått ned fra 2022 til 2023.

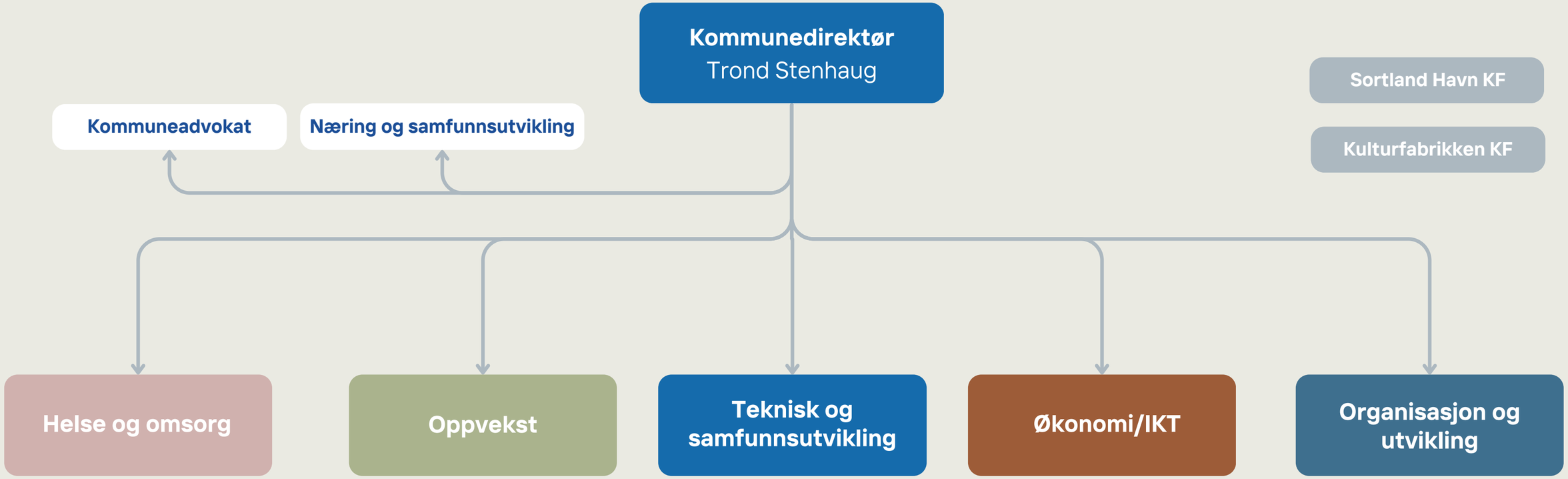
Behov for omstilling i tjenester og organisasjon
Som mange kommuner i Norge, vil Sortland kommune utfordres med hensyn til endringer i demografi og bosettingsmønstre blant innbyggerne. Dette påvirker og utfordrer tjenestenivået og tjenesteproduksjon, og skaper behov for omstilling.

Kommunen som organisasjon

Organisasjonskart

09

Kommunen som organisasjon

Vår effektivitetsscore

09

Effektivitet i kommunene

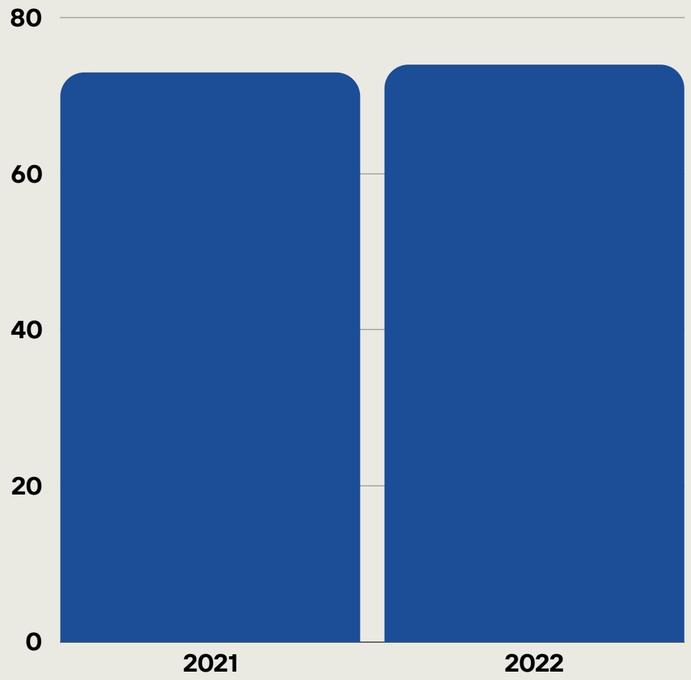
Det er gjennomført en beregning av effektiviteten i de kommunale tjenestene. Modellen er utarbeidet av Senter for økonomisk forskning (SØF), og sier noe om den enkelte kommunes effektivitet sammenliknet med beste etablerte praksis.

Spesielle forhold knyttet til koronaepidemien i 2020 – 2022 kan påvirke forskjellen i målt effektivitet mellom kommuner og utviklingen i effektivitet over tid.

Kommunene kan maksimalt få en effektivitetsscore på 100. Dersom en kommune får verdien 70 innenfor et tjenesteområde, tilsier dette at kommunen er 30 prosentpoeng mindre effektiv enn det som er mulig innenfor analyseopplegget.

Resultatene for Sortland i 2021 og 2022, gir en effektivitetsscore på henholdsveis 73 og 74.

Effektivitetsscore i 2021 og 2022

Kommunen som organisasjon

Vår økonomiske handleevne over tid

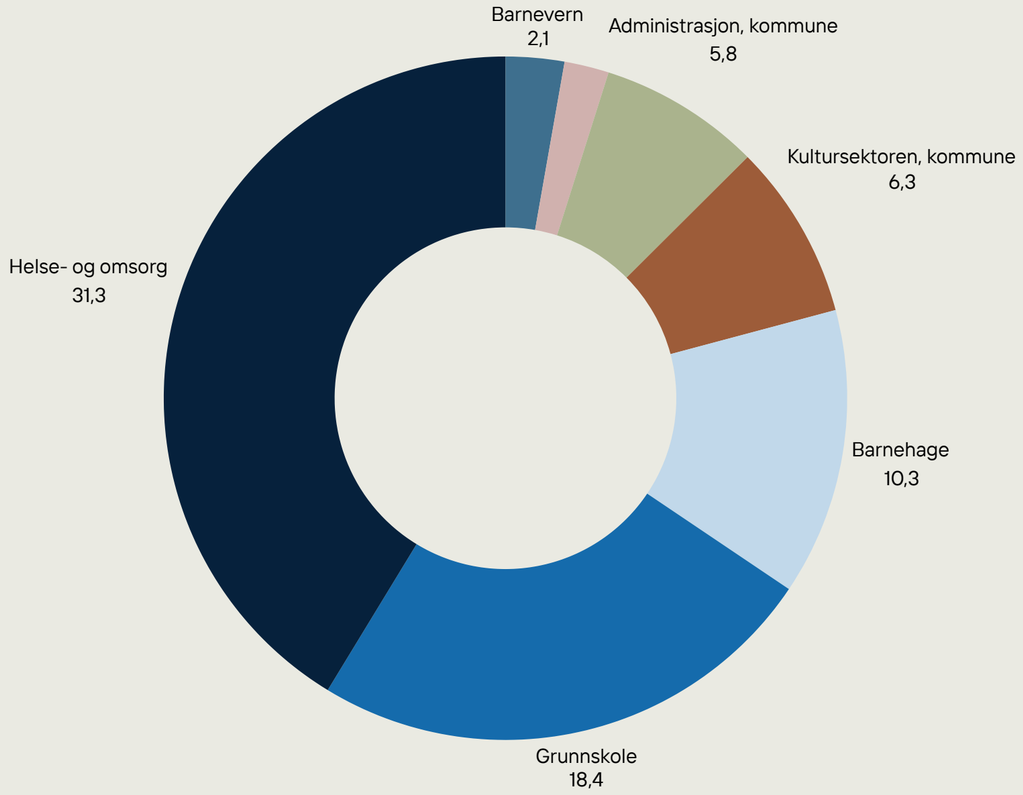
09

Utfordringer for en bærekraftig økonomi
Om en kommune har en bærekraftig økonomi, handler om evnen til å videreføre sin nåværende tjenesteproduksjon innenfor de økonomiske rammene kommunen forventer i fremtiden.

Fra kommunens årsberetning for 2023, fremgår det at til tross for et godt resultat i 2023, er det lite som tyder på at Sortland kommune kan videreføre tjenesteproduksjonen på dagens nivå. Det vil si at økonomien ikke er bærekraftig, og hvis ikke dette bedres så vil ikke den økonomiske handleevnen bli ivaretatt over tid.
Det ble pekt på to hovedutfordringer for kommunen fremover:

- **Det brukes mer penger til tjenesteproduksjonen enn vi har til rådighet.**
- **Vi har en økende lånegjeld i en situasjon med høyere rente og inflasjon, enn tidligere.**

Til høyre vises kommunens utgifter etter utvalgte områder, hentet fra kommuneregnskap SSB.

Kommuneregnskap, Statistisk sentralbyrå

Strategier og anbefalinger - Medvirkningsaktiviteter

10

For å lage gjeldende samfunnsdel, ILAG, ble det hentet innspill fra innbyggere, næringsliv og frivilligheten 2019 -2021. Innspillene var viktige for å utvikle Sortlandssamfunnet i tråd med hva befolkningen trengte for å skape et trygt, godt og attraktivt samfunn.

Målet med dette kapittelet er å minne oss på den innsikten og bruke den for å ta strategiske valg for framtida.

Strategier og anbefalinger - Medvirkningsaktiviteter

For å sikre et robust utvikling for et fremtidig Sortland

Klyngeutvikling
I takt med et ønske om levende aktive byer ser man en voksende trend i å flytte næring og innovasjon tilbake i bysentrumskjerne, og samle/ satse på samme type aktiviteter i klynger (innovasjon/kreativitet etc) - dette for å være mer attraktiv. Man søker steder som engasjerer! F.eks. kunne en klynge i Sortland utvikles rundt kulturfabrikken som kan bygge videre på design og kulturnæringer - arkitekter, håndverk, kunstnere, grafiske designer mm. et kreativt miljø i opplevelse, bedrifter og aktiviteter.

Nettverk og hybride kontorer
Man vil i fremtiden ikke nødvendigvis eie - F.eks ha egen hage, så lenge man har tilgang til trygge utearealer. I til- legg er arbeidsplassen blitt mer nettverksorientert slik at man med tanke på etablering av næringer/studieplasser kan sitte et sted og ha hovedkontor/studie et annet.

Tilbake til naturen / Deurbanisering / bærekraft
Folk søker tilbake til naturen. Det er en motreaksjon på urbaniseringen hvor folk flytter vekk fra byen til mindre steder med drømmen om grønne omgivelser og for noen bli selvforsynt. Digital detox reiser og arbeid/studere i naturen er stigende. Investeringer i den grønne omstilling i verden er også i kraftig vekst.

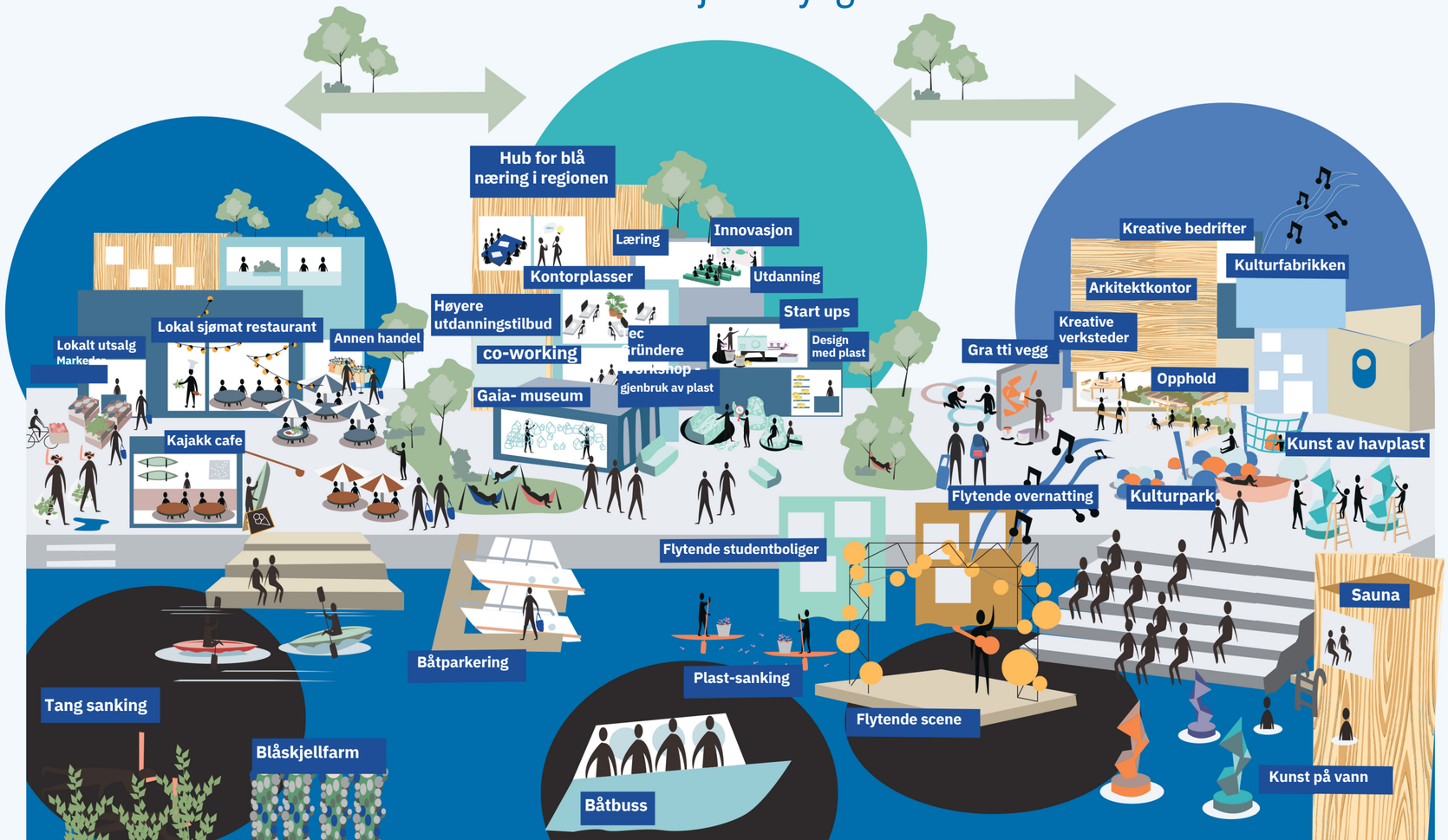
Den lokale byen / lokalisme / Det autentiske
Folk er mer og mer opptatt av sitt lokale miljø; investerer lokalt, støtter opp om lokale tilbud og produsenter - samt engasjerer seg i den lokale utviklingen. Man søker små mikromiljøer med tilgang til alt. Både turister og beboere søker autentiske tilbud. Det er mer attraktivt at ha kvalitet og lokalt håndtverk - det unike - fremfor store kjeder og standardløsninger.

DEN BLÅ BYEN

Blå næring og innovasjons klynge

Blå Mat og handel klynge

Blå Kultur klynge

Strategier og anbefalinger - Medvirkningsaktiviteter

For å sikre et robust utvikling for et fremtidig Sortland

For å øke attraktiviteten i kommunen må man både satse på bygdene og sentrum, men på ulik måte. De har vær sin rolle. **Levende og mangfoldige bygder og en pulserende sentrum.**

KOBLINGER OG TILGJENGELIGHET

Bedre tilrettelegging for de myke trafikanter internt i bygdene, i sentrum med fokus på trygghet, tilgjengelighet og opplevelsen.

Anbefaling:

Bedre kollektiv transport -
utforsk nye måter.

LEVENDE OG MANGFOLDIGE BYGDER

Mangler aktiviteter, tilbud og møteplasser for alle aldre. Legge til rette for det gode hverdagslivet.

Anbefaling:

Dyrk egne identiteter for hver enkelt bygd, styrk eksisterende kvaliteter og ressurser

PULSERENDE SENTRUM

Mangler møteplasser og aktiviteter for alle aldre. Ønsker om en mer levende havnefront, et mer levende torg og sentrum.

Anbefaling:

En pulserende by og hjertet for kultur, handel, aktivitet, samlinger, forskning, arbeidsplasser og innovasjon.

Kilder | 11

Kommunedelplaner og publikasjoner

- Sortland kommune, https://www.sortland.kommune.no/innsyn/planer-og-strategier/kommunedelplaner/:
  - Kommunedelplan for energi og klima 2010-2022
  - Kommunedelplan for helse, omsorg og folkehelse 2015-2030
  - Kommunedelplan for kvalitet i barnehage og skole 2021-2025
  - Kommunedelplan for oppvekst 2015-2030 STOLT
  - Kommunedelplan for kvalitet i skolen 2015-2019
  - Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelser 2019-2022
  - Kommunedelplan vannforsyning, handlingsplan (.PDF, 300 kB) (vedtatt september 2015)
  - Foreløpig kunnskapsgrunnlag; KPS 2021-2030
  - Økonomiplan for 2024 — 2027 Sortland
  - Kvalitetsmelding for barnehage og skole, https://www.sortland.kommune.no/innsyn.aspx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=1100067536&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=10305&pf=PI
- Kvalitetsmelding Vesterålen barnevern, https://www.sortland.kommune.no/innsyn.aspx?response=arkivsak_detaljer&arkivsakid=11100015704&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=10305&pf=PI
- Årsmelding 2023 for Sortland kommune: https://www.sortland.kommune.no/innsyn.aspx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=1100055532&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=10305&pf=PI
- Gjennomføring av videregående opplæring, Utdanningsdirektoratet, https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/analyser/2023/gjennomforing-av-videregaende-opplaring/, 25.04.2024
- Kommunebilde Fakta om kommuner, https://kommunebilde.statsforvalteren.no/omkommune/18/1870, 25.04.2024
- Kunnskapsrapport om Ungdomskriminalitet Nordland politidistrikt, datert 15. april 2024; https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2024/04/15/kunnskapsrapport-om-ungdomskriminalitet-i-nordland-politidistrikt/
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027, https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20232027/id2985764/?ch=3, kap.3.2.
- Unge som faller utenfor og deres inntektsutvikling, https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/unge-som-faller-utenfor-og-deres-inntektsutvikling

Kilder | 11

Artikler og publikasjoner

- Utdanningsdirektoratet, https://barnehagefakta.udir.no/kommune/1870/sortland-suort
- Utdanningsdirektoratet, Elevundersøkelsen https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersoekelsen/sortland-suort%C3%A1-kommune?orgaggr=a&kjonn=a&trinn=10&sammenstilling=1&fordeling=2
- Ungdata 2022, Nordland, Nøkkeltall videregående, Ungdatasenteret i samarbeid med KORUS Nord, https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Nordland_2022_Barneskole_Fylke.pdf
- Innbyggerundersøkelsen 2024: Nedgang i tillit og tilfredshet, 22.04.2024, https://dfo.no/undersokelser/innbyggerundersokelsen-2024
- Politiets trusselvurdering 2024 - Aktiviteten til kriminelle nettverk vil øke, 22.04.2024, https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/politiets-trusselvurdering-ptv/politiets-trusselvurdering-2024.pdf
- Økonomi og levekår for lavinntektsgrupper 2022, SSB 2022, 23/4-2024: https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/okonomi-og-levekar-for-lavinntektsgrupper-2022
- Interkommunalt samarbeid i Nordland 2020, NIVI Rapport 2020:3, rapport utarbeidet på vegne av Fylkesmannen i Nordland: https://www.nivianalyse.no/publikasjoner-2/, 25.05.2024
- "Utenforskap – et nasjonalt problem som må løses lokalt", Kommunesektorens organisasjon, https://slideplayer.com/slide/11144237/
- Helsedirektoratet, Folkehelse og bærekraftig samfunnsutvikling, https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/folkehelse-og-baerekraftig-samfunnsutvikling/Folkehelse%20og%20b%C3%A6rekraftig%20samfunnsutvikling.pdf
- Klimatilpasning i sektorer, Miljødirektoratet, 22.04.2024, https://www.miljodirektoratet.no/klimatilpasning/
- FORVENTNINGSBAROMETERET FOR NORD-NORGE 2024, 22.04.2024, https://www.kbnn.no/forventninger
- Folkehelse- og oppvekstprofil, Folkehelseinstituttet, (2023): Folkehelseprofil for 1870 Sortland Suortá, 2024, https://www.fhi.no/he/folkehelse/folkehelseprofil/
- Prop. 87 S (2023–2024), Forsvarsløftet – for Norges trygghet— Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036
- Folkehelserapporten - Helsetilstanden i Norge: https://www.fhi.no/he/folkehelserapporten/
- Parisavtalen, https://fn.no/avtaler/miljoe-og-klima/parisavtalen

Kilder | 11

Artikler og publikasjoner

- KS (07.05.2024), Digitalisering og smart teknologi, https://www.ks.no/fagomrader/digitalisering/
- Én digital offentlig sektor, Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025, 22.08.2024, https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-digital-offentlig-sektor/id2653874/
- Lengre liv – flere eldre, Artikkel fra Folkehelseinstituttet, 22.08.2024, https://www.fhi.no/he/folkehelse/artikler/lengre-liv--flere-eldre/
- Perspektivrapport 2023, Sortland kommune, https://innsyn.onacos.no/sortland/mote/pluss/wfdocument.ashx?journalpostid=11000195556&dokid=39206&versjon=1&variant=A&pf
- Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning (NEET), Rapport 2-2021, NORCE Helse, https://www.ks.no/contentassets/25072fbf9d4d4577899c335e431117d7/Unge-utenfor-arbeid-opplering-og-utdanning.pdf
- Hva betyr utdanning for vår helseatferd?, SSb, https://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/hva-betyr-utdanning-for-vaar-helseatferd, 22.08.2024
- Barnefattigdom kommunemonitor, Bufdir, https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/monitor/barnefattigdom/omfang?primary=1870&regions=18 , 22.08.2024
- Resultater for den enkelte kommune - effektivitetsanalyse, https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/effektivitetsanalyse/effektivitetsanalyse/id2520380/
- NHO (2022), NHOs Økonomiske overblikk: Krigen i Ukraina og norsk næringsliv (oppdaterte anslag), https://www.nho.no/publikasjoner/kvartdalsrapporter/2022/okonomisk-overblikk-12022-krigen-i-ukraina-og-norsk-naringsliv-oppdaterte-utsikter-2022-2024/
- [ii]Fra Prop. 87 S (2023–2024), Forsvarsløftet – for Norges trygghet—Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036, https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kortversjon-av-forsvarsloftet-ny-langtidsplan-for-forsvarssektoren/id3032809/
- Forskrift om kommunal beredskapsplikt: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-08-22-894, 22.08.2024
- [iv]NOU 2024: 7, Norge og EØS: Utvikling og erfaringer, https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2024-7/id3033576/?ch=13, 22.08.2024
- [v] Stein. J. (2019, 16. oktober). Tillit - har det betydning for samfunnsutviklingen? Konjunkturbarometer for Nord-Norge. https://www.kbnn.no/artikkel/tillit-har-det-betydning-for-samfunnsutviklingen

Kilder | 11

Artikler og publikasjoner

- KS, Digitaliseringsstrategi for kommuner og fylkeskommuner 2017-2020, https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/digitalisering/klart-sprak-i-digitale-selvbetjeningslosninger/sprak-og-tekst/ingresser/KS-Digitaliseringsstrategi-hefte-F32.pdf
- NOU 2022: 9 80 Kapittel 5 En åpen og opplyst offentlig samtale, https://www.regjeringen.no/contentassets/753af2a75c21435795cd21bc86faeb2d/no/pdfs/nou202220220009000dddpdfs.pdf, 22.08.2024
- Kommunefordelte utslippsberegninger, Miljødirektoratet, https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner/?area=513§or=-2
- Trafikk- og handelsanalyse for Sortland Delleveranse 3 Mulighetsstudie for Sortland om trafikk og handel, https://www.sortland.kommune.no/_f/p4/i98928bd8-f10c-4f25-ba4d-23f83d00be0b/mulighetsstudie-for-sortland.pdf
- Indeks Nordland: https://www.indeksnordland.no/
- Slik kan vi tilpasse oss klimaendringene, https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/klima/innsiktsartikler-klima/klimatilpasning/id2344803/
- Regional analyse om Sortland, 2021, https://2021.regionalanalyse.no/rapport/1870/0/1
- SSB: 08536: Sysselsatte per 4. kvartal, etter statistikkvariabel, region, kjønn, næring (SN2007) og år, per 27.08.2024